

Türkiye’de Bankacılık Sektörü

1960-2020

Haziran 2021

-
- ▶ Bu çalışma, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu, Türkiye İstatistik Kurumu, Sermaye Piyasası Kurumu, Bankalararası Kart Merkezi,, SNL ile Türkiye Bankalar Birliği tarafından yayımlanan veriler baz alınarak hazırlanmıştır.
 - ▶ Türkiye Bankalar Birliği, bu çalışmada yer alan bilgilerin yanlışsız olması için gerekli özeni göstermiş olmakla birlikte, bu konuda herhangi bir sorumluluk üstlenmez.
 - ▶ Aksi belirtilmediği durumlarda veriler; mevduat, kalkınma ve yatırım bankalarını kapsamaktadır.
 - ▶ Bu çalışma, araştırmacıların Türkiye Bankacılık Sektöründeki gelişmeleri izlemesi ve değerlendirmesi amacıyla hazırlanmıştır. Düzenli olarak yıllık bazda güncellenecektir.
 - ▶ Görüş ve önerilerinizin TBB'ne iletilmesi, çalışmanın geliştirilmesi için büyük önem taşımaktadır.
 - ▶ Görüş ve önerileriniz için:

Emre Alpan İnan, emre.inan@tbb.org.tr

0212 282 09 73

Ümit Ünsal, umit.unsal@tbb.org.tr

0212 282 09 73

Türkiye’de Bankacılık Sektörü

- ▶ BDDK verilerine göre, bankacılık sektöründe Aralık 2020 itibarıyla 34 adet mevduat, 14 adet kalkınma ve yatırım, 6 adet katılım bankası olmak üzere toplam 54 banka bulunmaktadır. 5411 sayılı Bankacılık Kanunu’na göre:
- ▶ Mevduat bankası: Kendi nam ve hesabına mevduat kabul etmek ve kredi kullandırmak esas olmak üzere faaliyet gösteren kuruluşlar ile yurtdışında kurulu bu nitelikteki kuruluşların Türkiye’deki şubelerini,
- ▶ Katılım bankası: Özel cari ve katılma hesapları yoluyla fon toplamak ve kredi kullandırmak esas olmak üzere faaliyet gösteren kuruluşlar ile yurt dışında kurulu bu nitelikteki kuruluşların Türkiye’deki şubelerini,
- ▶ Kalkınma ve yatırım bankası: Mevduat veya katılım fonu kabul etme dışında; kredi kullandırmak esas olmak üzere faaliyet gösteren ve/veya özel kanunlarla kendilerine verilen görevleri yerine getiren kuruluşlar ile yurt dışında kurulu bu nitelikteki kuruluşların Türkiye’deki şubelerini ifade etmektedir.

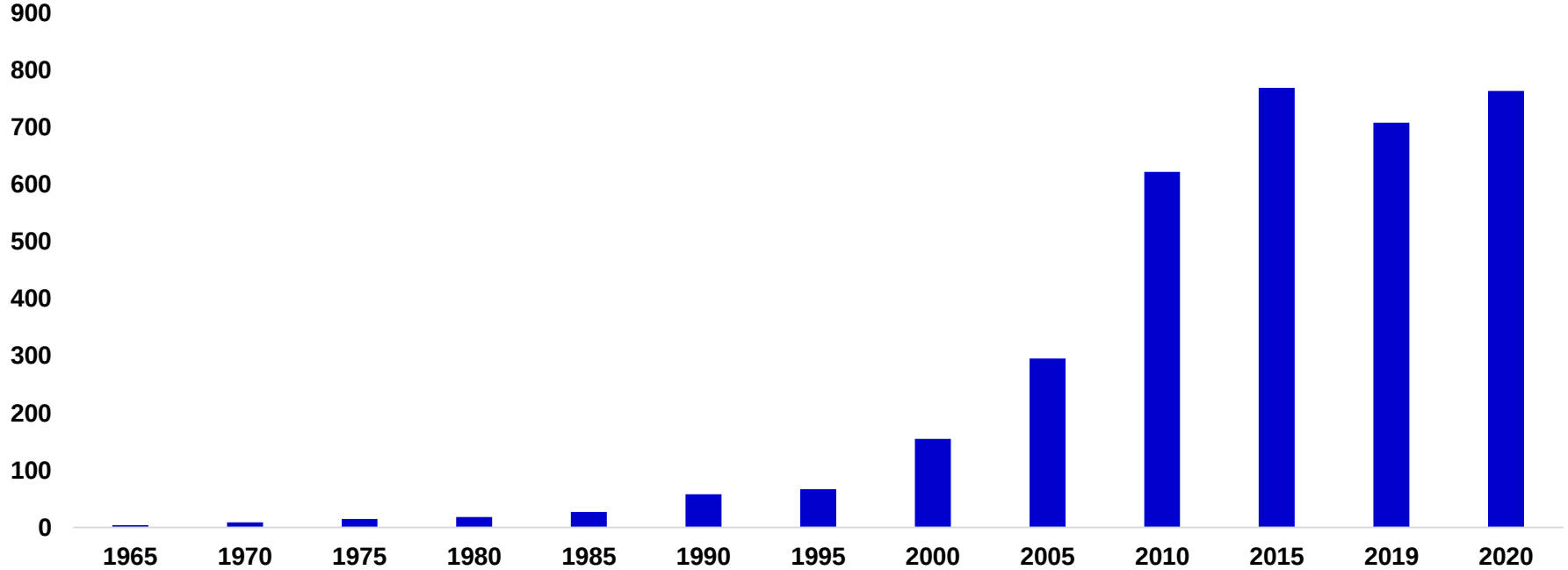
İçindekiler

- ▶ Bilanço Göstergeleri
- ▶ Seçilmiş Göstergeler
- ▶ Gelir / Gider Göstergeleri
- ▶ Uluslararası Karşılaştırmalar
- ▶ Diğer Bilgiler

Bilanço Göstergeleri

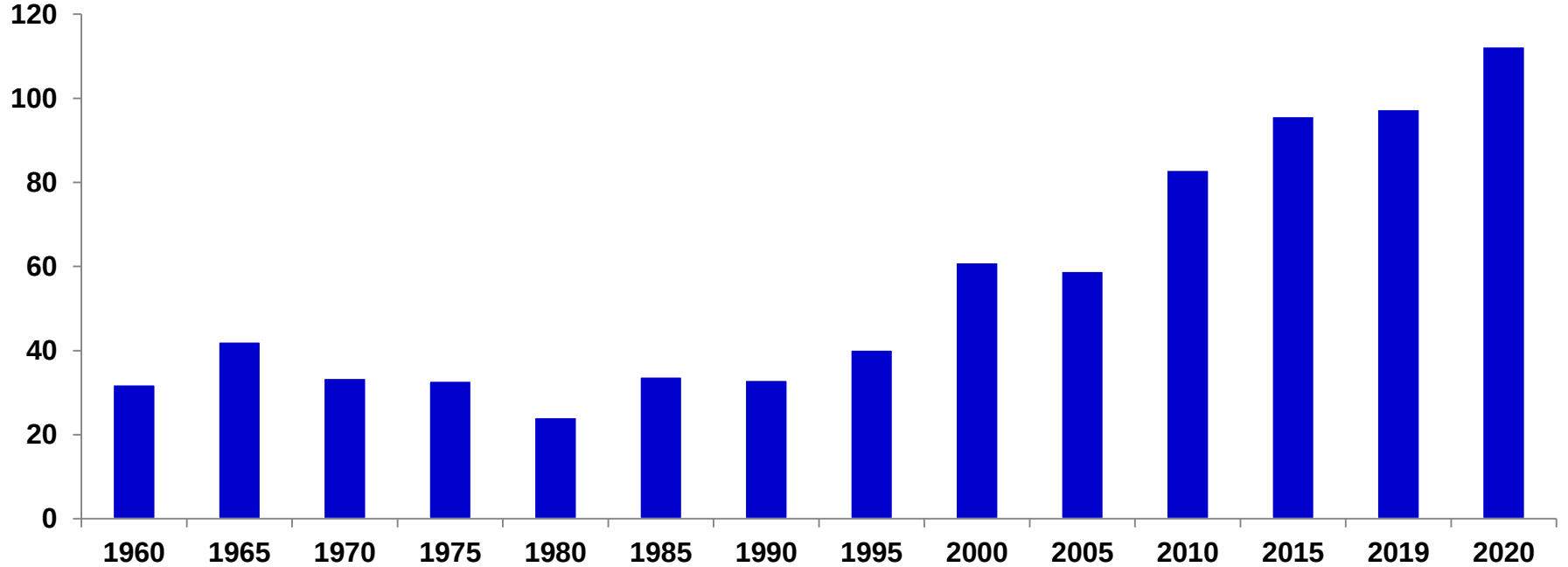

Toplam Aktifler (Milyar dolar)

Kaynak: BDDK, TBB

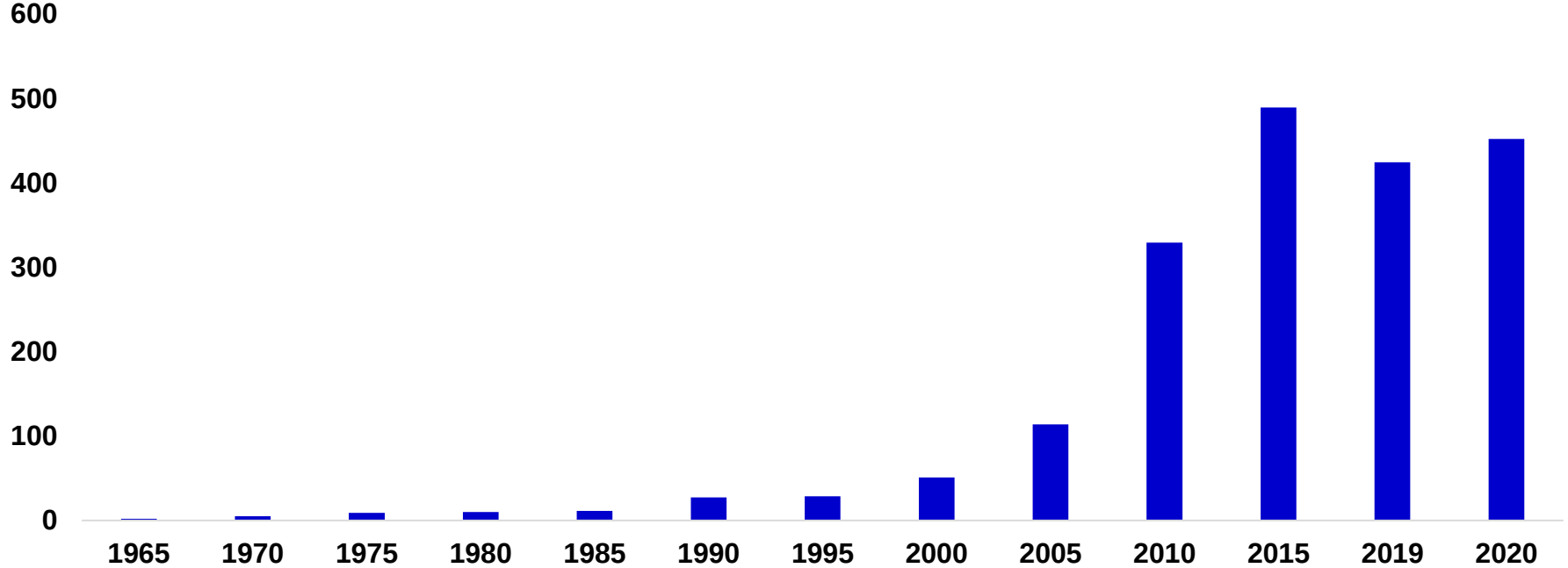
Toplam Aktifler (Gsyh'ye oran)

Kaynak: BDDK, TÜİK

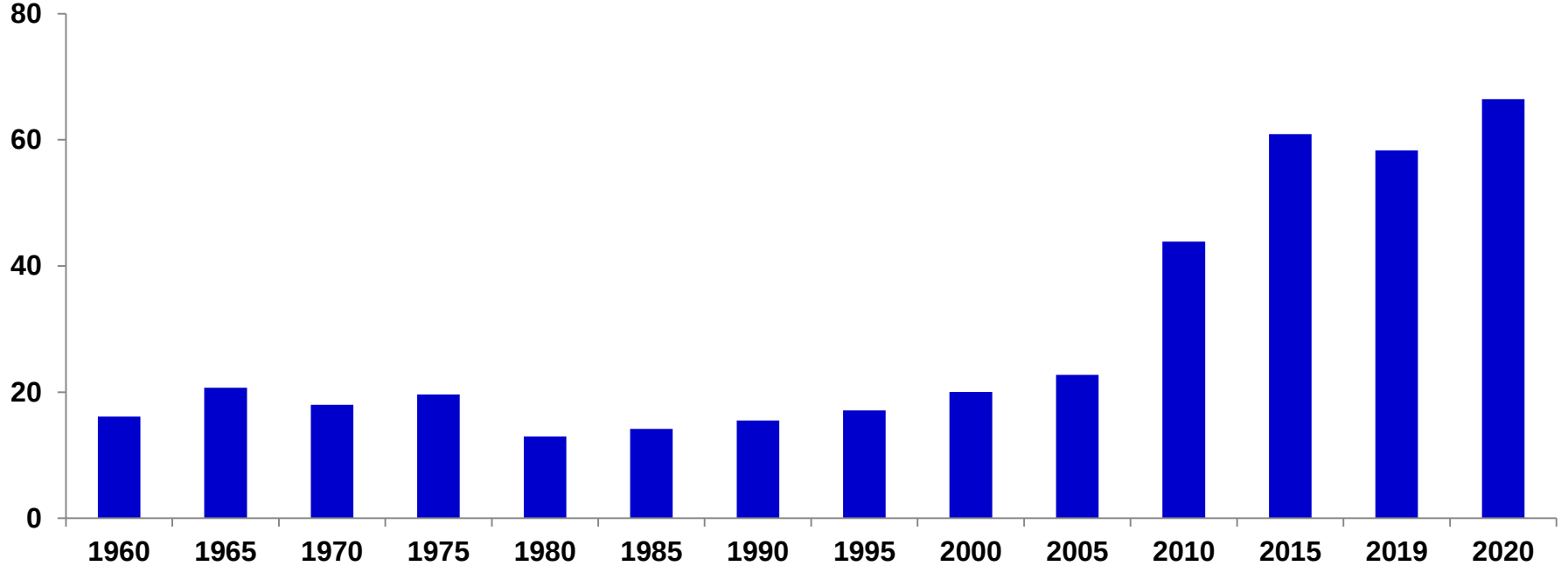
Kredi ve Alacaklar (Milyar dolar)

Kaynak: BDDK, TBB

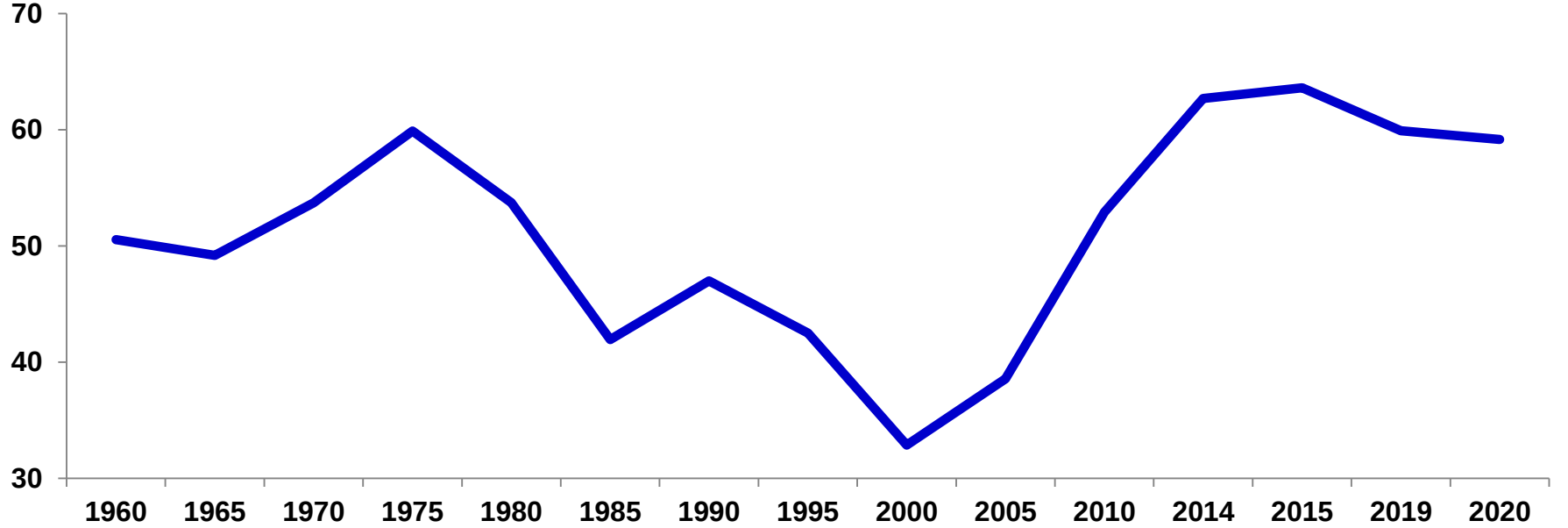
Kredi ve Alacaklar (Gsyh'ye oran)

Kaynak: BDDK, TÜİK

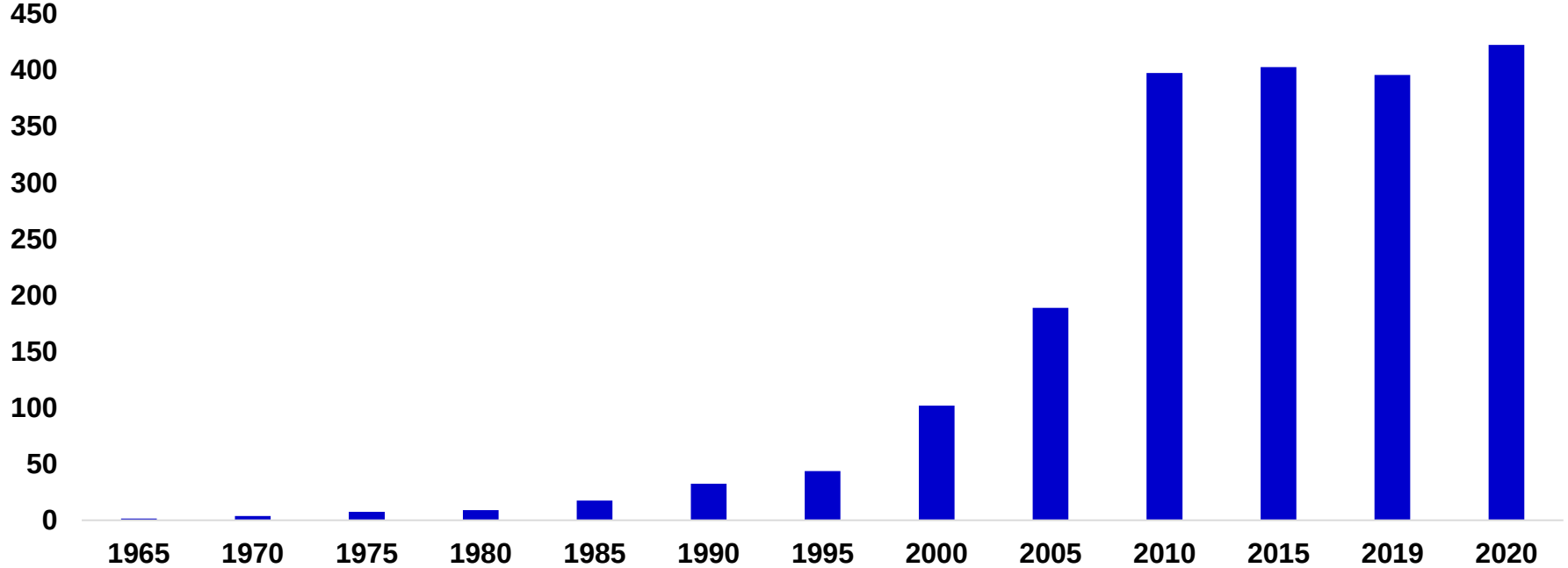

Krediler / Toplam Aktifler (Yüzde)

Kaynak: BDDK

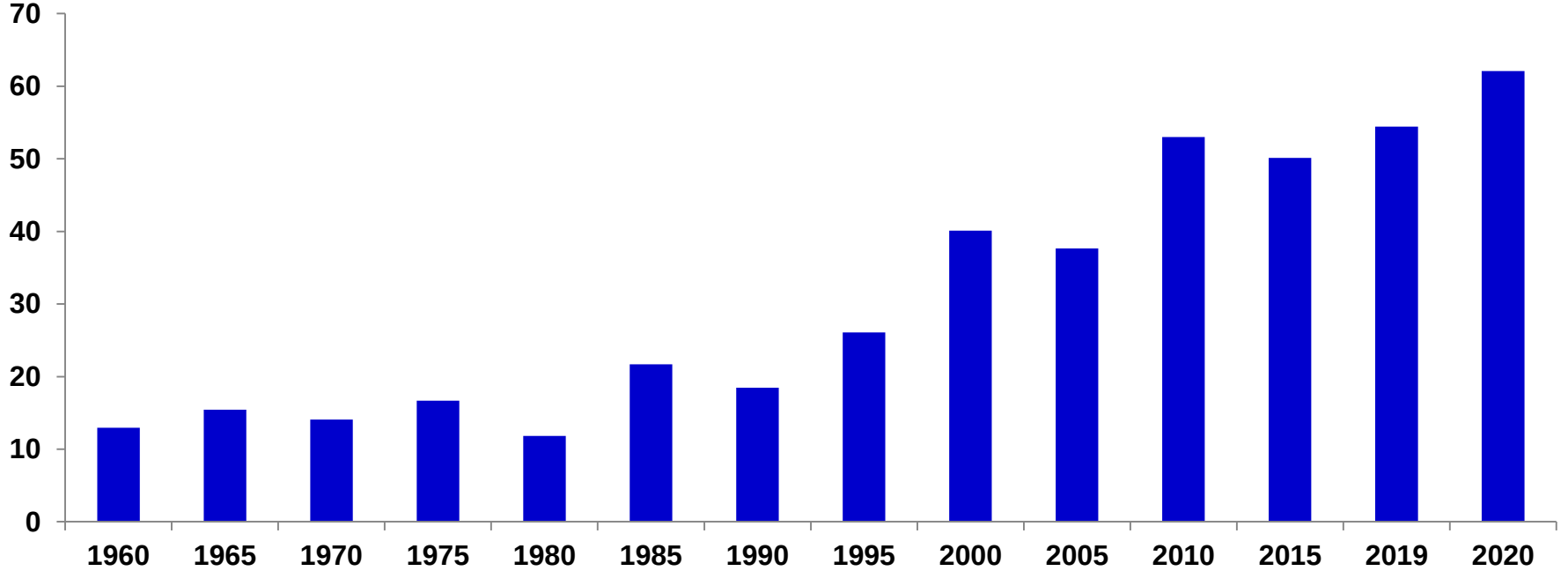
Mevduat (Milyar dolar)

Kaynak: BDDK, TBB

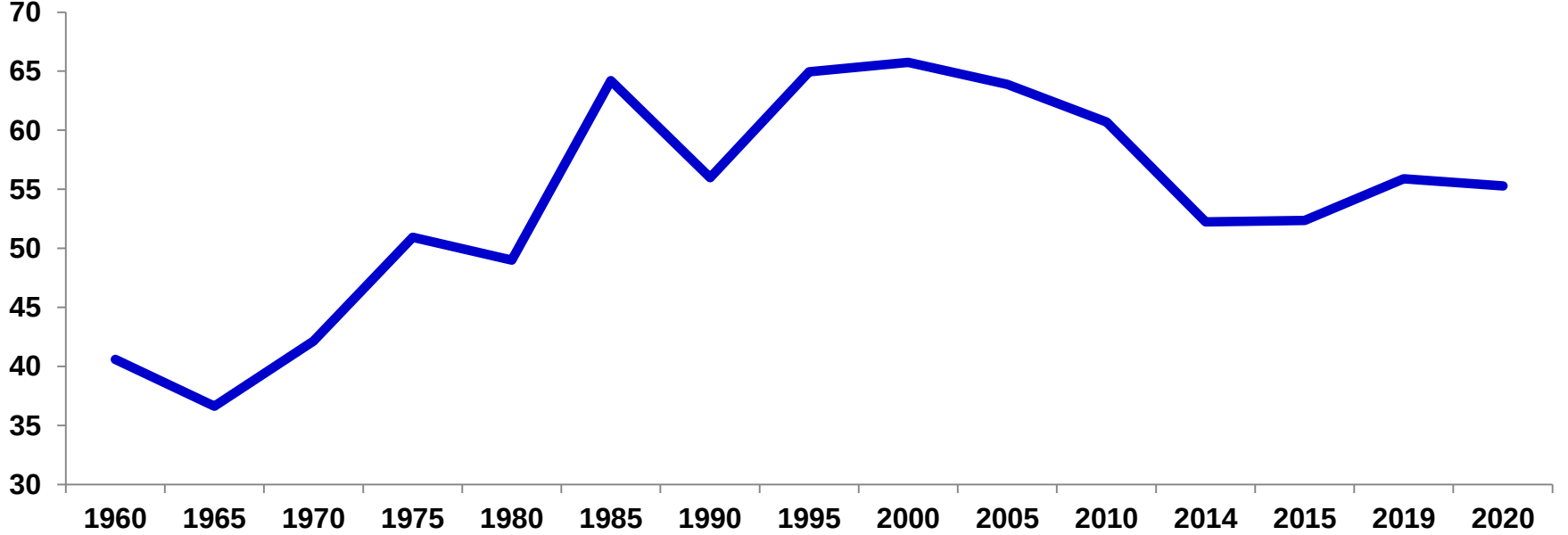
Mevduat (Gsyh'ye oran)

Kaynak: BDDK, TÜİK

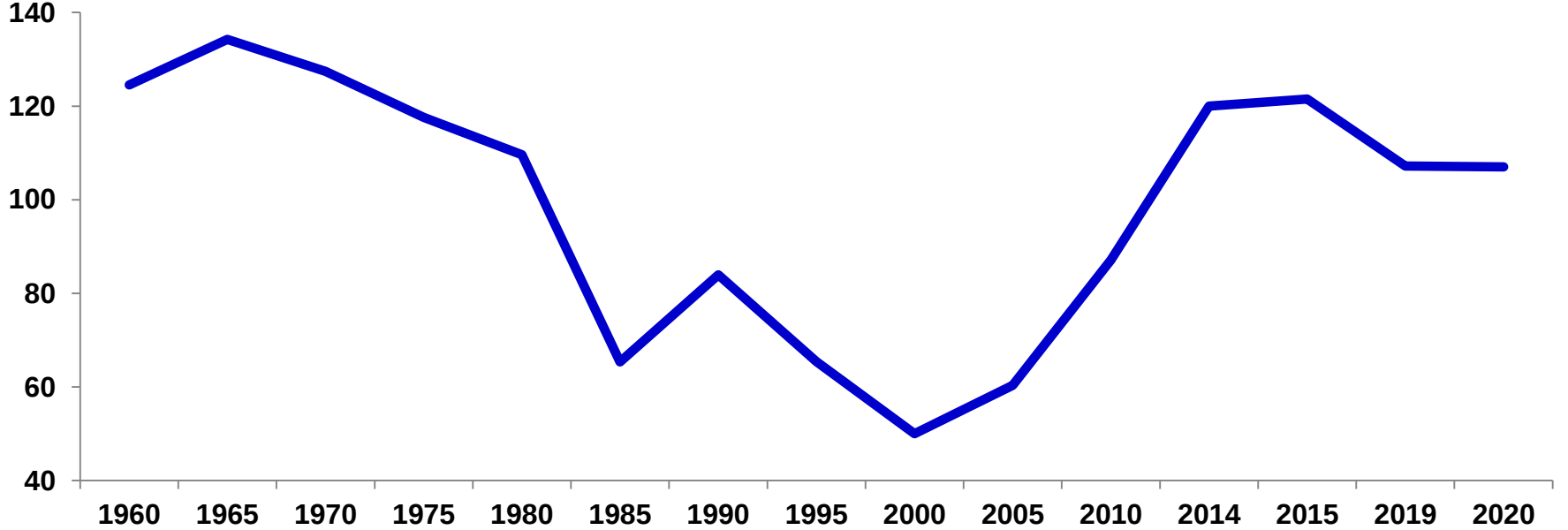
Mevduat / Toplam Aktifler (Yüzde)

Kaynak: BDDK

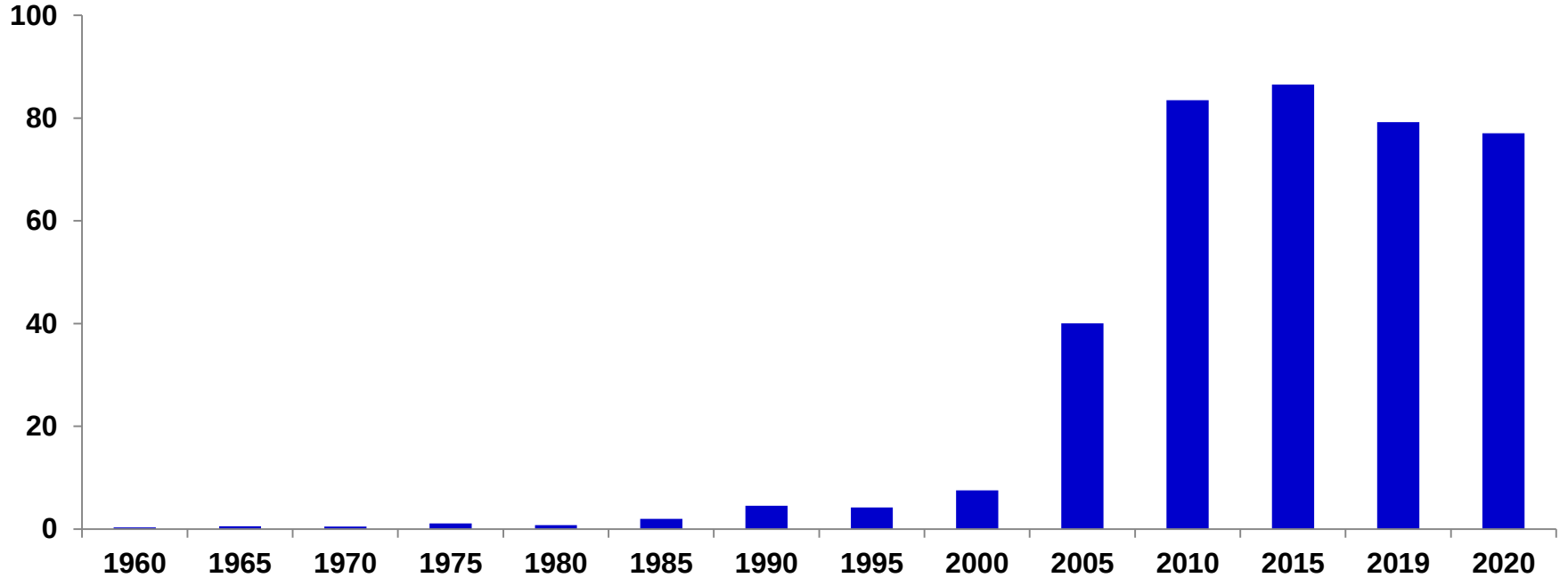
Kredi / Mevduat (Yüzde)

Kaynak: BDDK

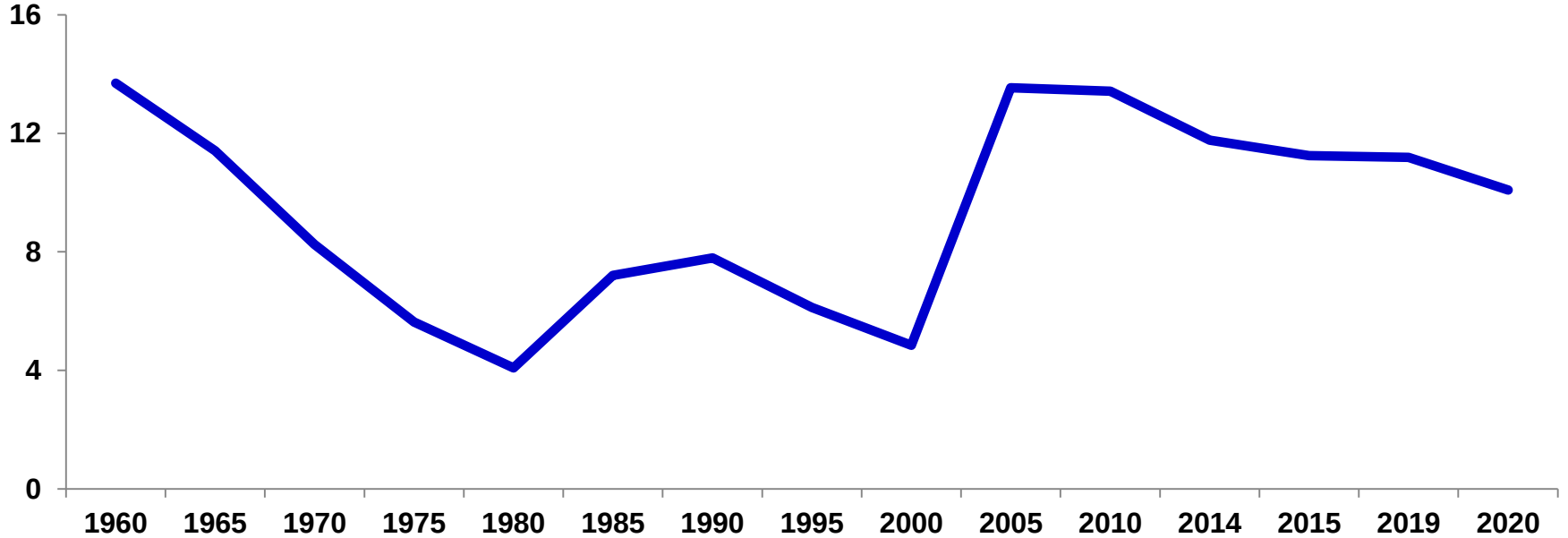
Özkaynaklar (Milyar dolar)

Kaynak: BDDK

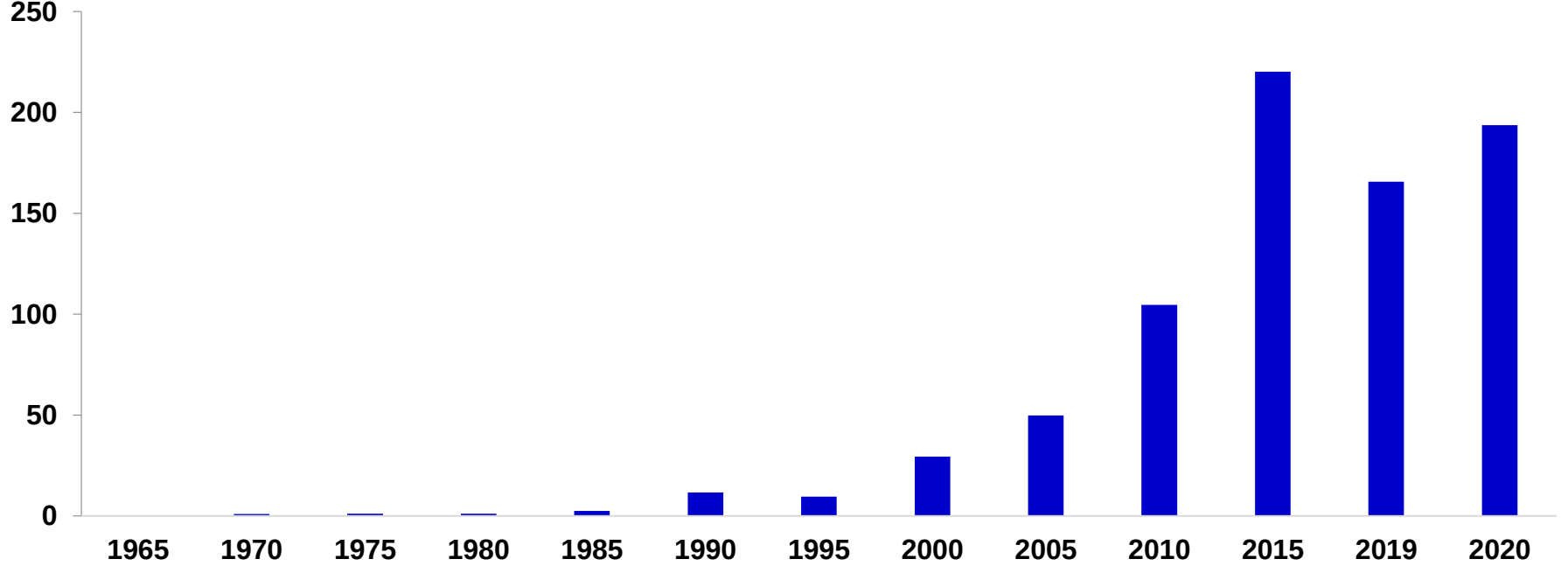
Özkaynaklar / Toplam Aktifler (Yüzde)

Kaynak: BDDK

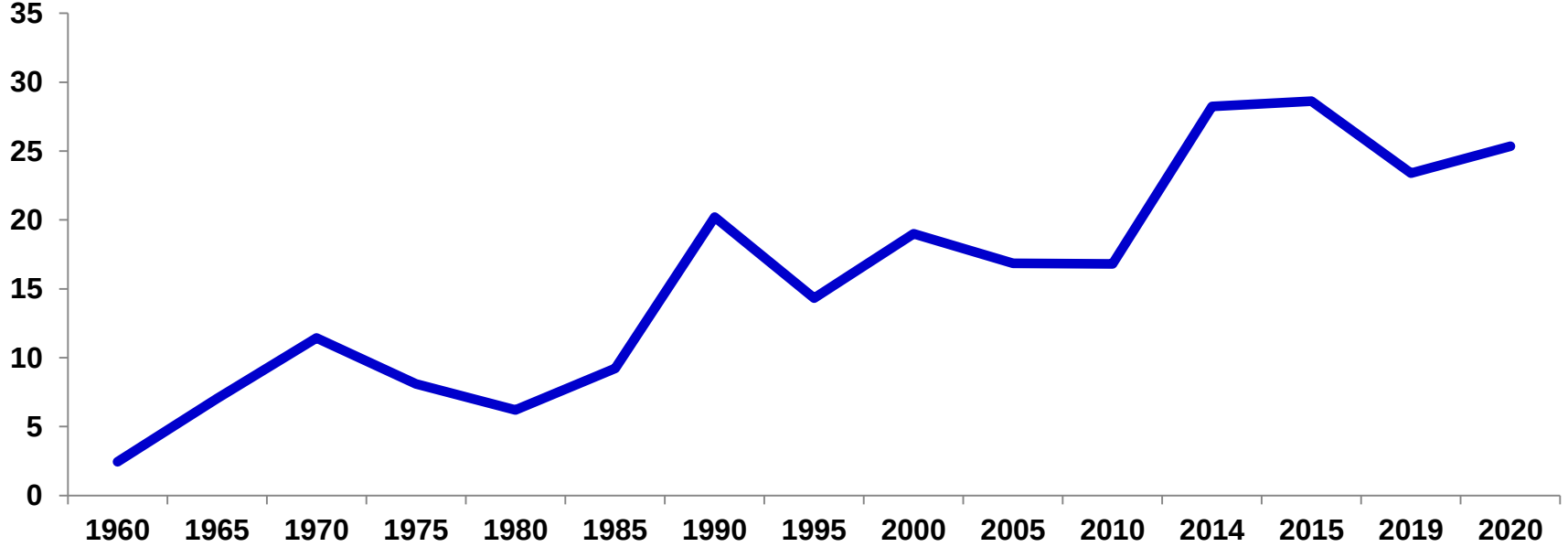
Mevduat Dışı Kaynaklar (Milyar dolar)

Kaynak: BDDK, TBB

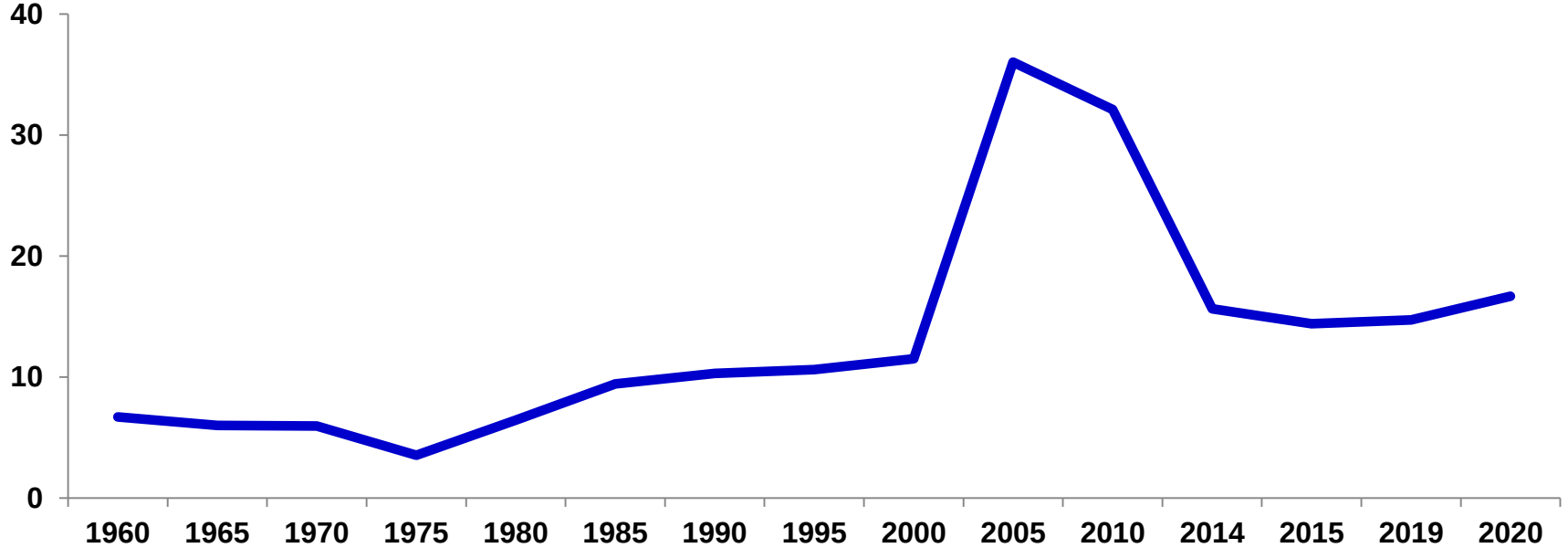
Mevduat Dışı Kaynaklar / Toplam Aktifler (Yüzde)

Kaynak: BDDK

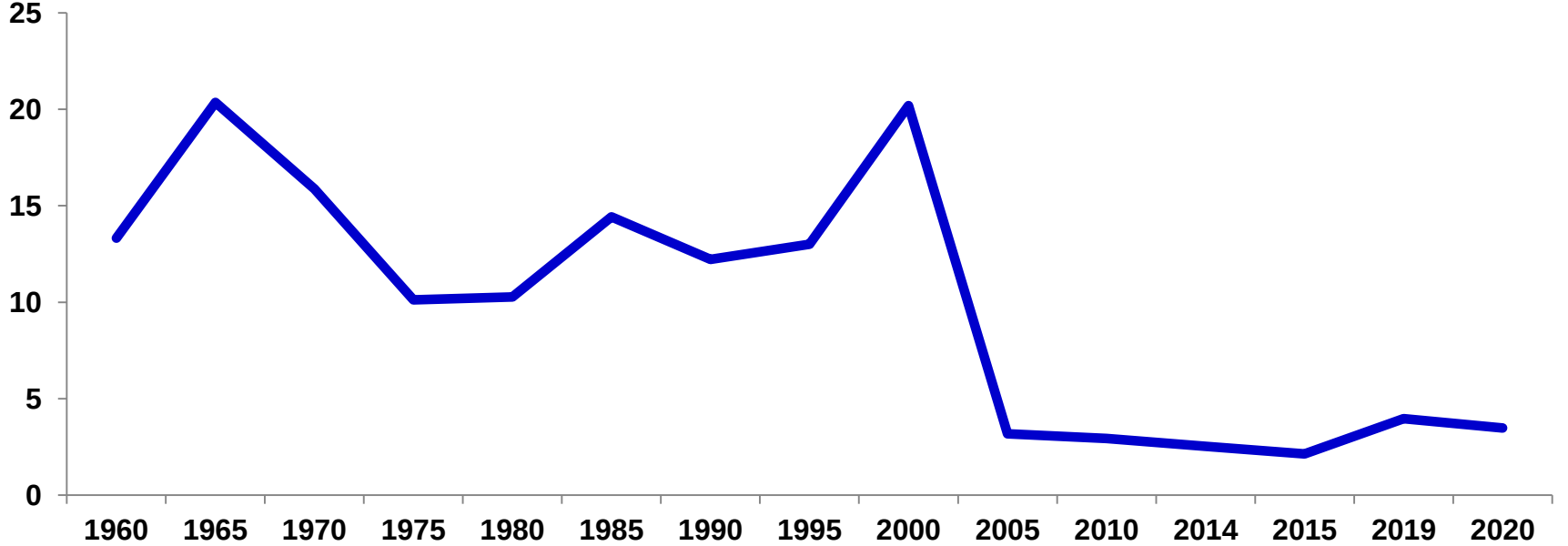
Menkul Değerler Cüzdanı / Toplam Aktifler (Yüzde)

Kaynak: BDDK

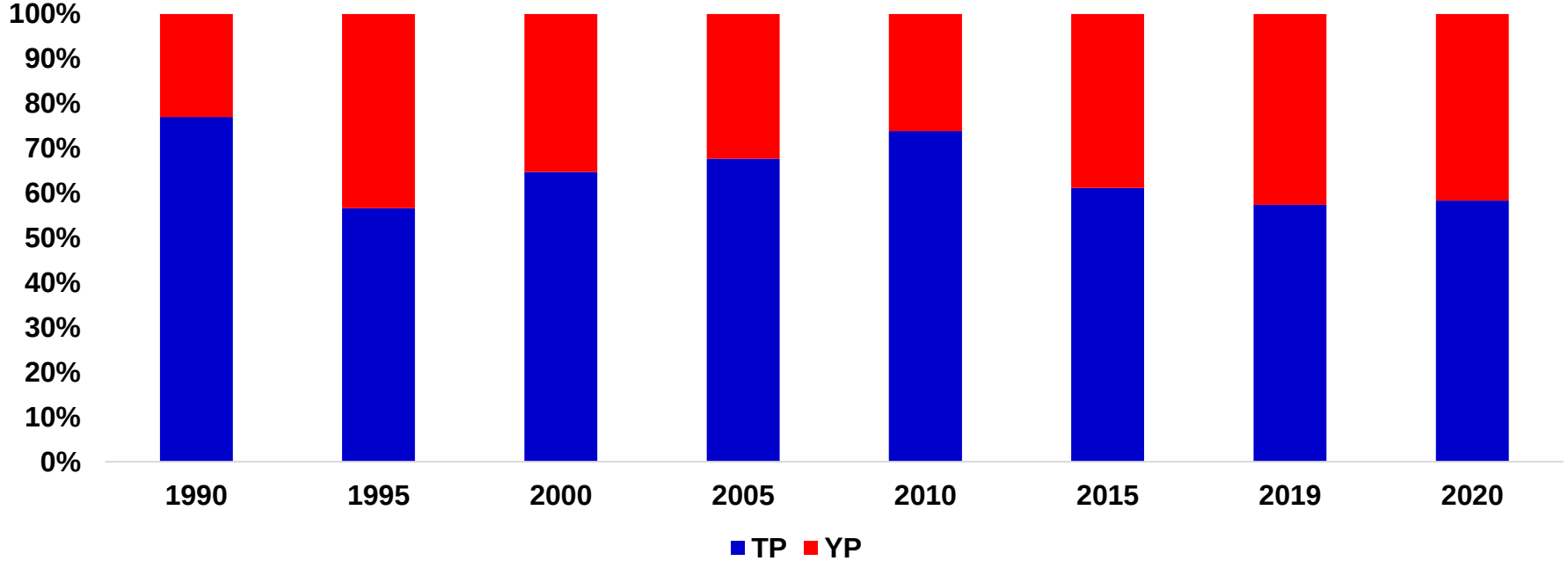
Diğer Aktifler / Toplam Aktifler (Yüzde)

Kaynak: BDDK

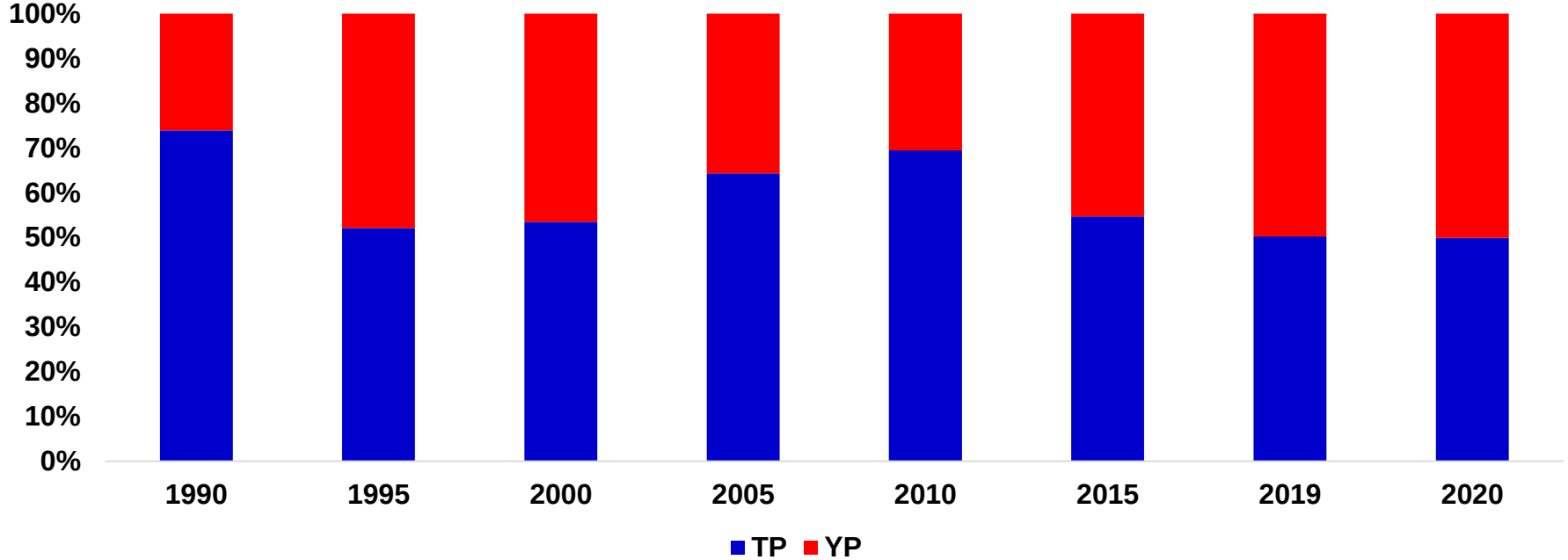
Diğer aktifler kaleminin 2002 yılından önceki döneme ait verileri TBB hesaplamalarından alınmıştır. BDDK hesaplaması ile farklılık gösterebilmektedir.

Aktiflerin Dağılımı (Yüzde)

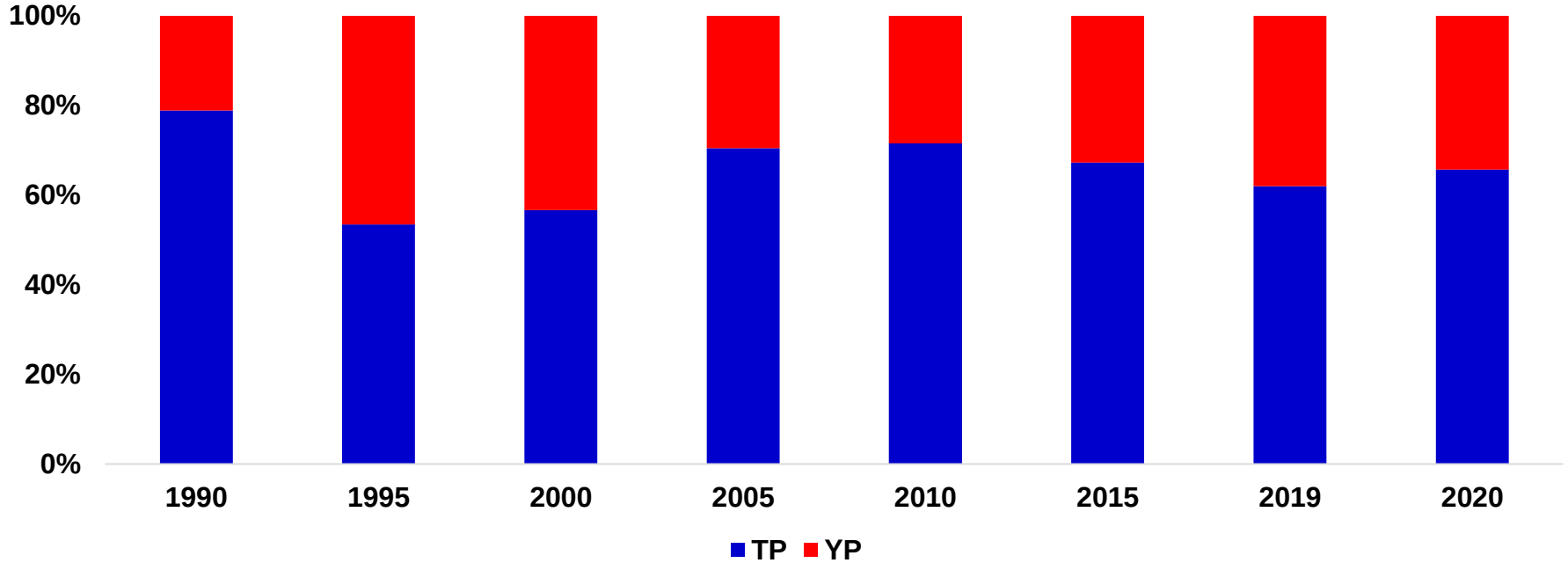
Kaynak: BDDK, TBB

Pasiflerin Dağılımı (Yüzde)

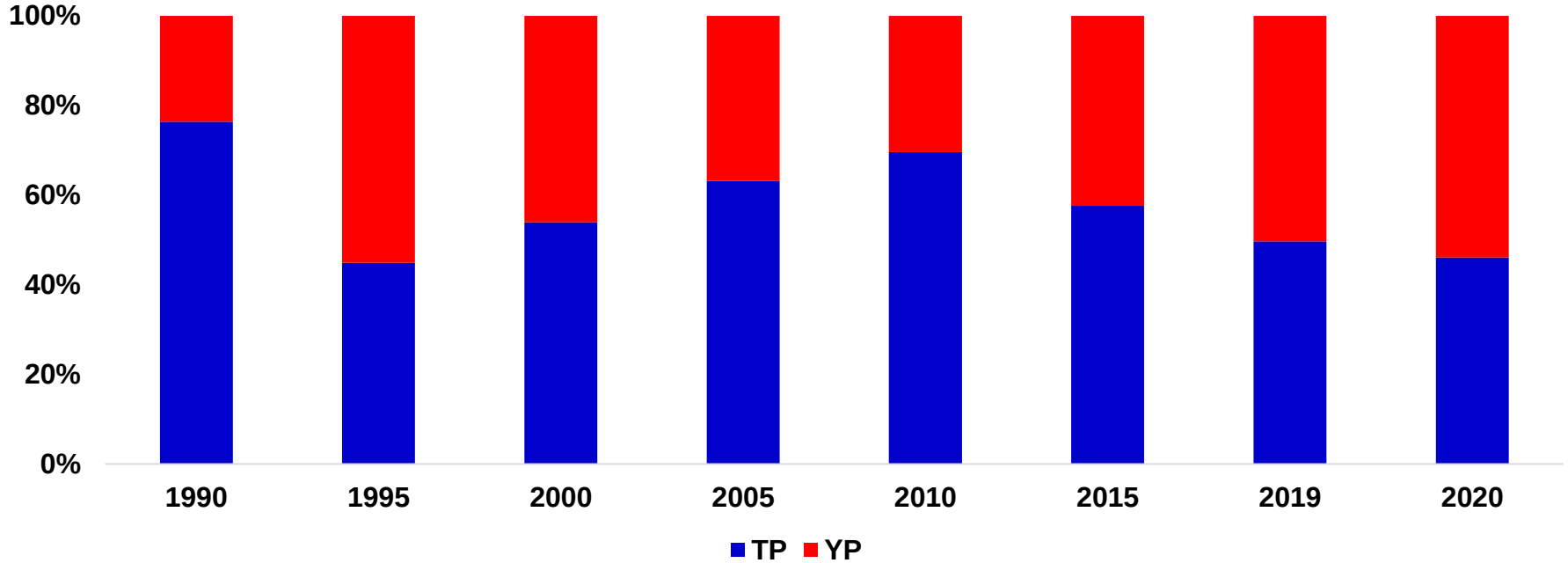
Kaynak: BDDK, TBB

Kredilerin Dağılımı (Yüzde)

Kaynak: BDDK, TBB

Mevduatın Dağılımı (Yüzde)

Kaynak: BDDK, TBB

Seçilmiş Bilanço Göstergeleri (Milyar Dolar)

	1960	1970	1980	1990	2000	2010	2015	2019	2020
Krediler ve Alacaklar	1	3	10	27	51	331	489	424	452
Menkul Değerler Cüzdanı	0,1	0,4	1	6	18	201	111	104	127
Likit Aktifler	0,4	1	5	13	32	68	114	95	108
Toplam Aktifler	2	6	19	58	155	626	769	708	764

Kaynak: BDDK

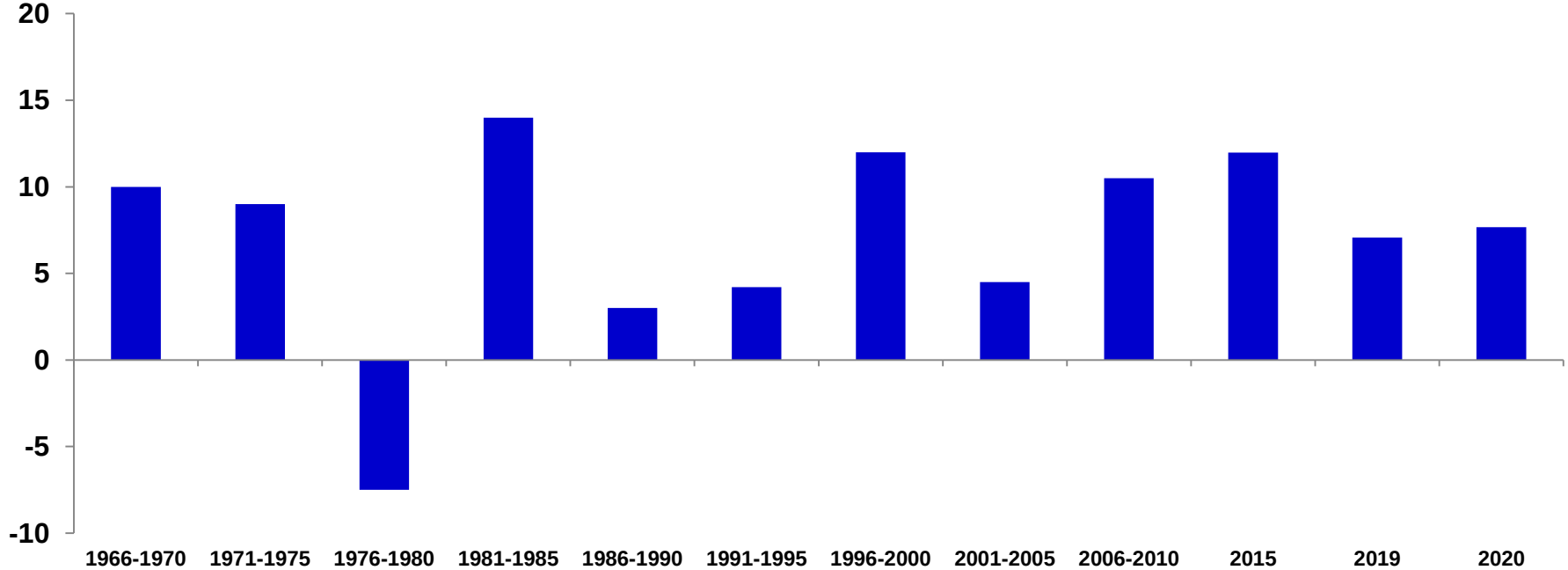
Seçilmiş Bilanço Göstergeleri (Milyar Dolar)

	1960	1970	1980	1990	2000	2010	2015	2019	2020
Mevduat	1	3	9	33	102	400	403	396	422
TP	-	-	-	25	55	278	232	197	195
YP	-	-	-	8	47	122	171	199	228
Mevduat Dışı Kaynaklar	0,1	1	1	12	29	105	220	166	194
Özkaynaklar	0,3	1	1	5	8	84	87	79	77
Toplam Pasifler	2	6	19	58	155	626	769	708	764

Kaynak: BDDK

Toplam Aktiflerin Büyüme Hızı (Beş yıllık ortalama, ÜFE'ye göre düzeltilmiş, yüzde)

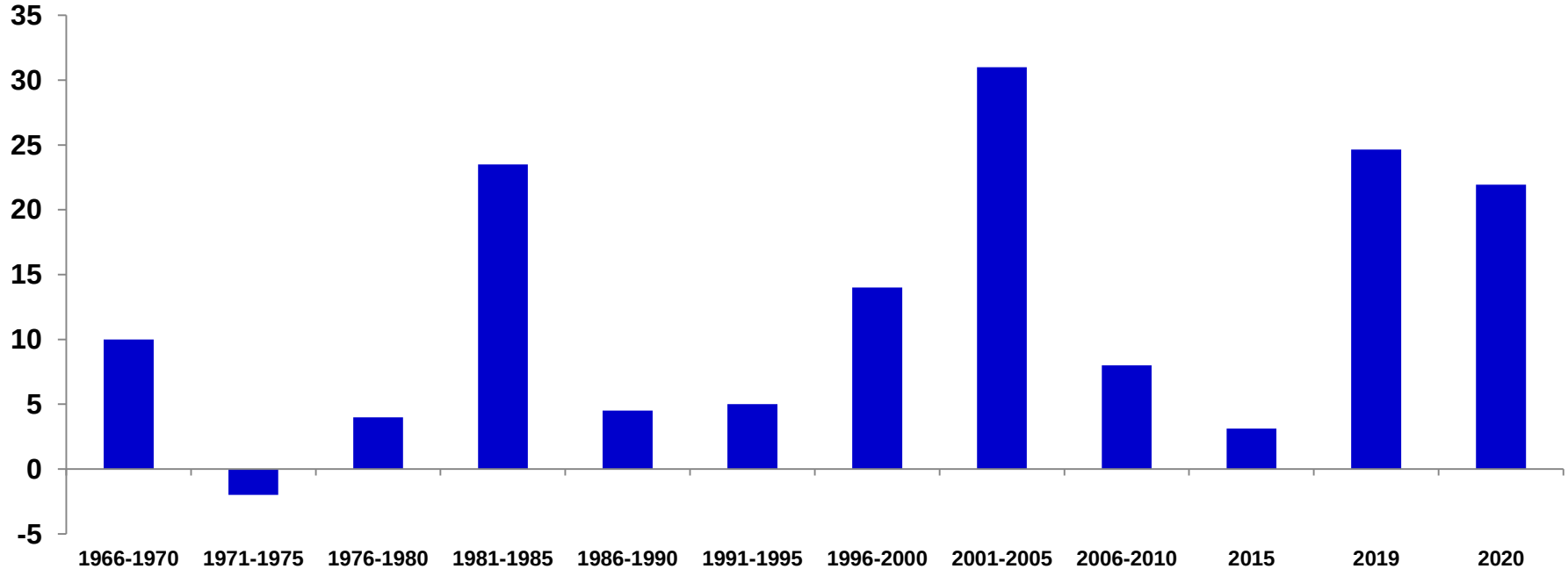

2004 yılına kadar yapılan enflasyon hesaplamasında TEFE kullanılmıştır.

Kaynak: BDDK, TBB

Menkul Değerler Cüzdanının Büyüme Hızı (Beş yıllık ortalama, ÜFE'ye göre düzeltilmiş, yüzde)

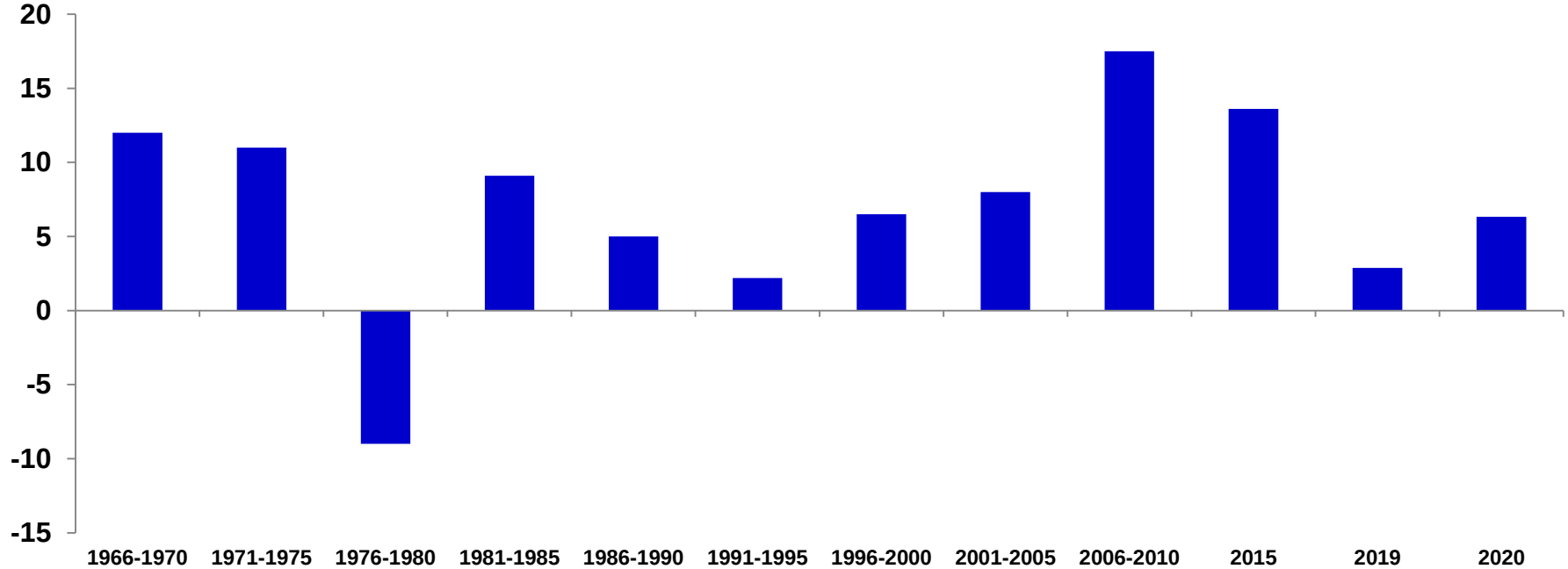

2004 yılına kadar yapılan enflasyon hesaplamasında TEFE kullanılmıştır.

Kaynak: BDDK, TBB

Kredi ve Alacakların Büyüme Hızı (Beş yıllık ortalama, ÜFE'ye göre düzeltilmiş, yüzde)

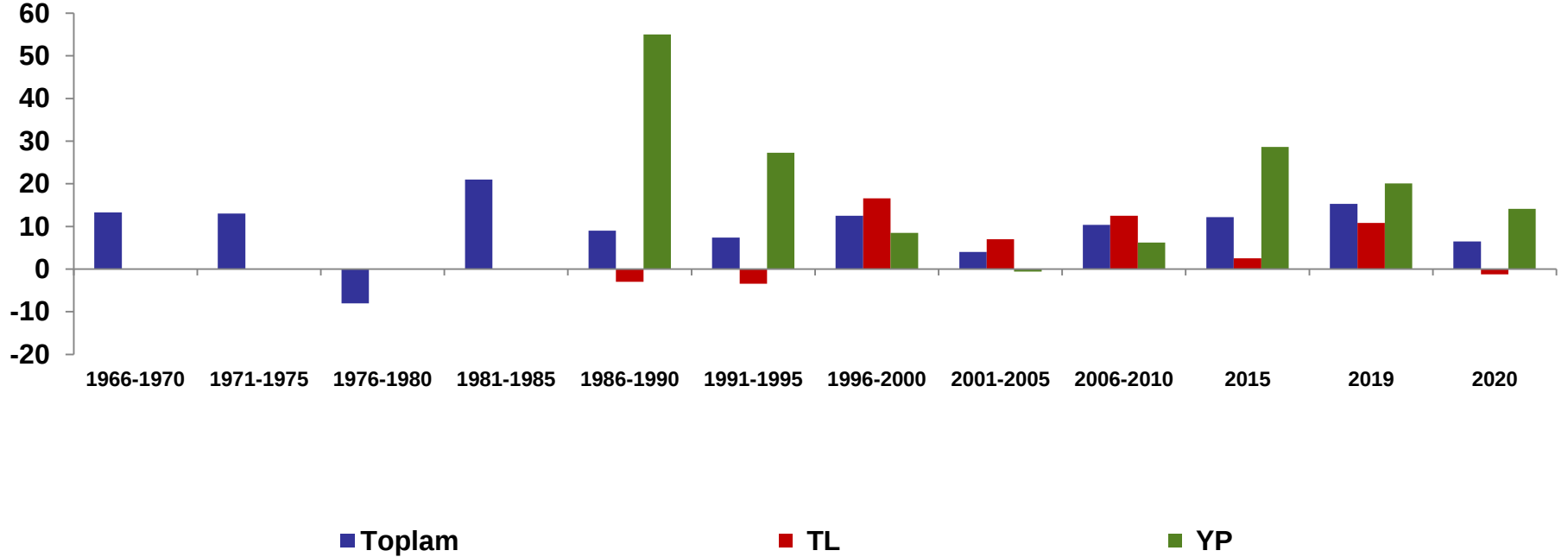

2004 yılına kadar yapılan enflasyon hesaplamasında TEFE kullanılmıştır.

Kaynak: BDDK, TBB

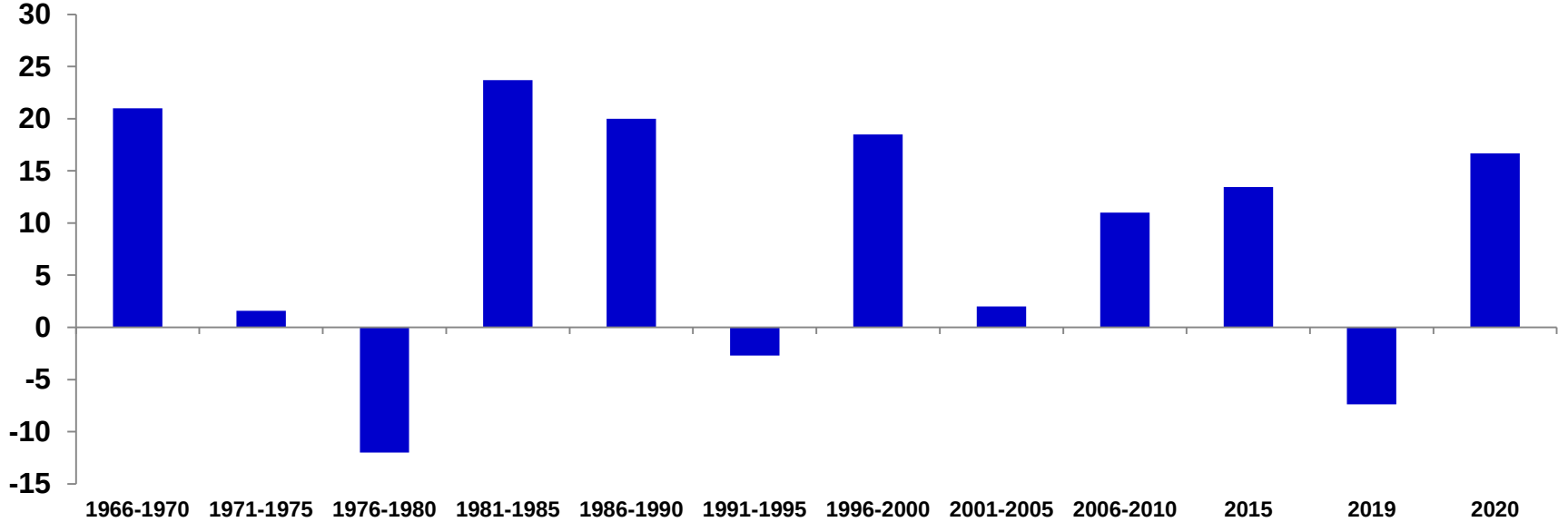
Mevduatın Büyüme Hızı (Beş yıllık ortalama, ÜFE'ye göre düzeltilmiş, yüzde)

2004 yılına kadar yapılan enflasyon hesaplamasında TEFE kullanılmıştır.
Kaynak: BDDK, TBB

Mevduat Dışı Kaynakların Büyüme Hızı (Beş yıllık ortalama, ÜFE'ye göre düzeltilmiş, yüzde)

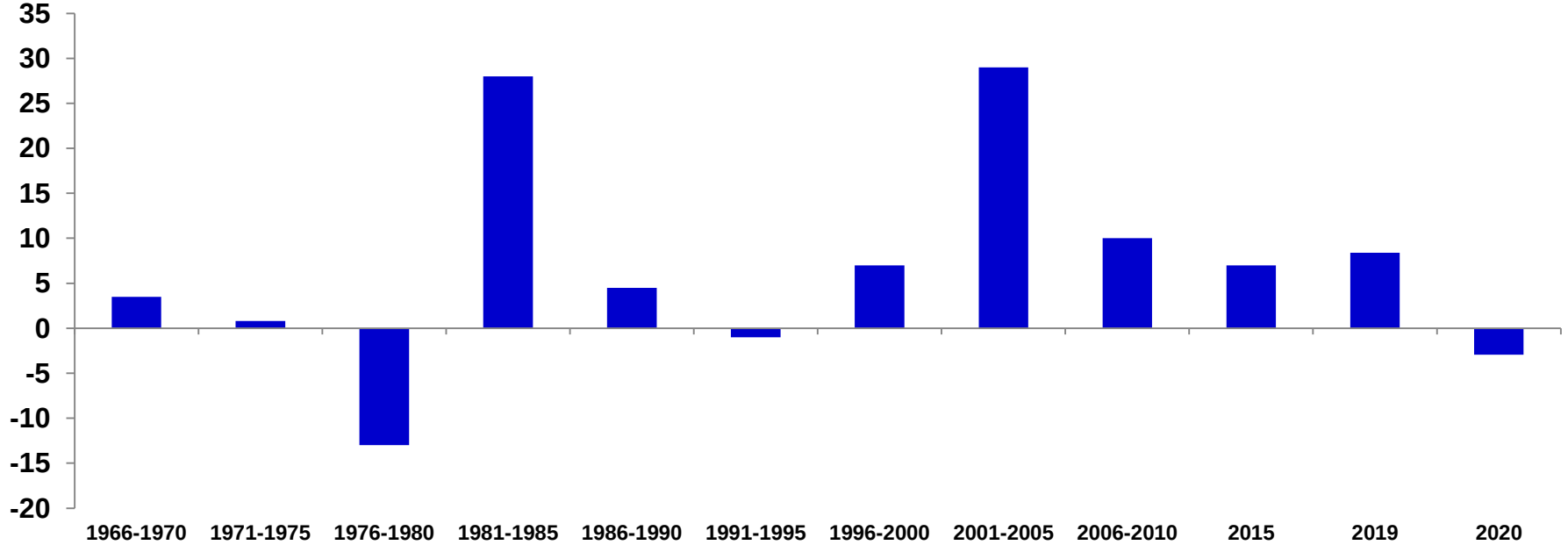

2004 yılına kadar yapılan enflasyon hesaplamasında TEFE kullanılmıştır.

Kaynak: BDDK, TBB

Özkaynakların Büyüme Hızı (Beş yıllık ortalama, ÜFE'ye göre düzeltilmiş, yüzde)

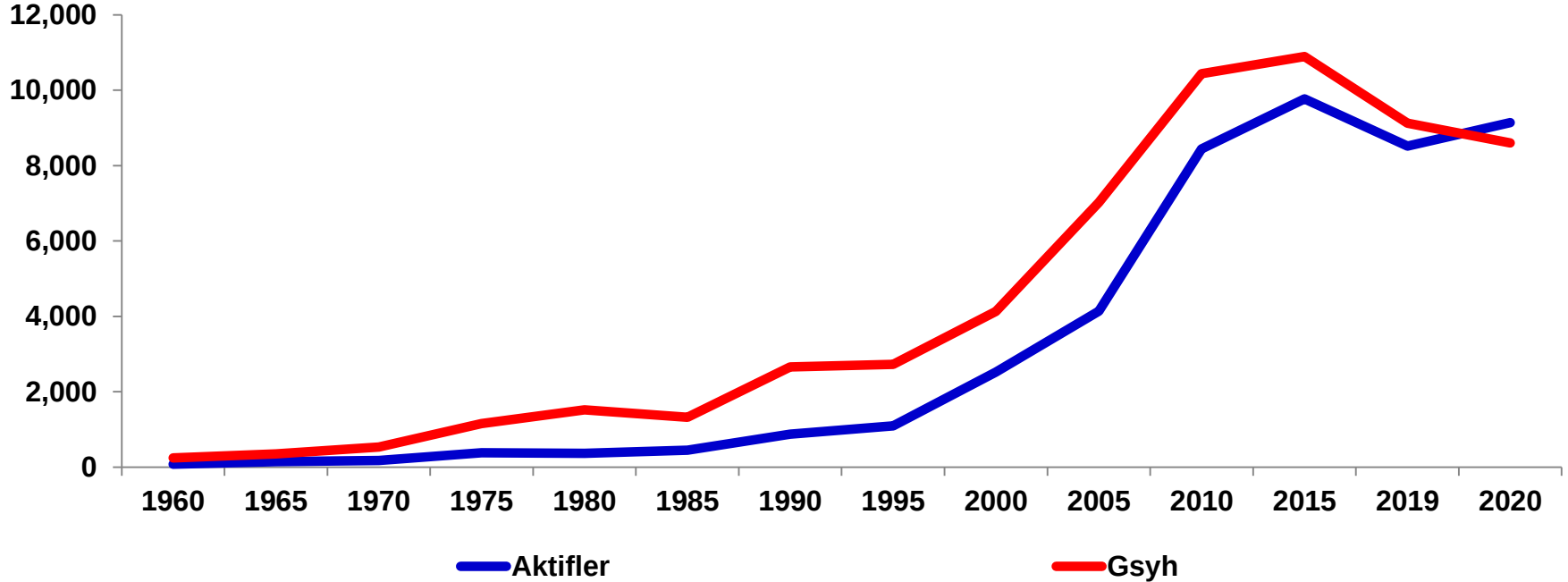
2004 yılına kadar yapılan enflasyon hesaplamasında TEFE kullanılmıştır.
Kaynak: BDDK, TBB

Seçilmiş Göstergeler

Kişi Başına Ortalama Aktif ve Gelir (Dolar)

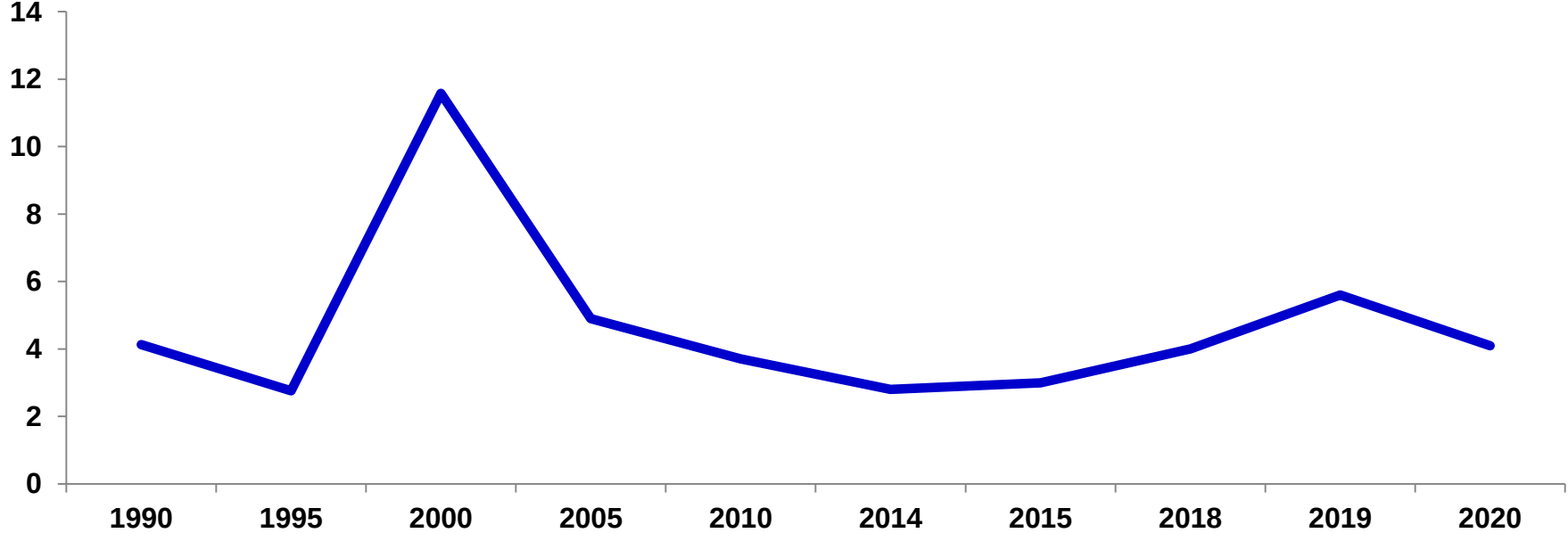

Kaynak: BDDK, TÜİK

Aktifler GSYH hesaplamasında kullanılan kur ile dolar bazında hesaplanmıştır

Takipteki Alacaklar* / Toplam Krediler (Yüzde)

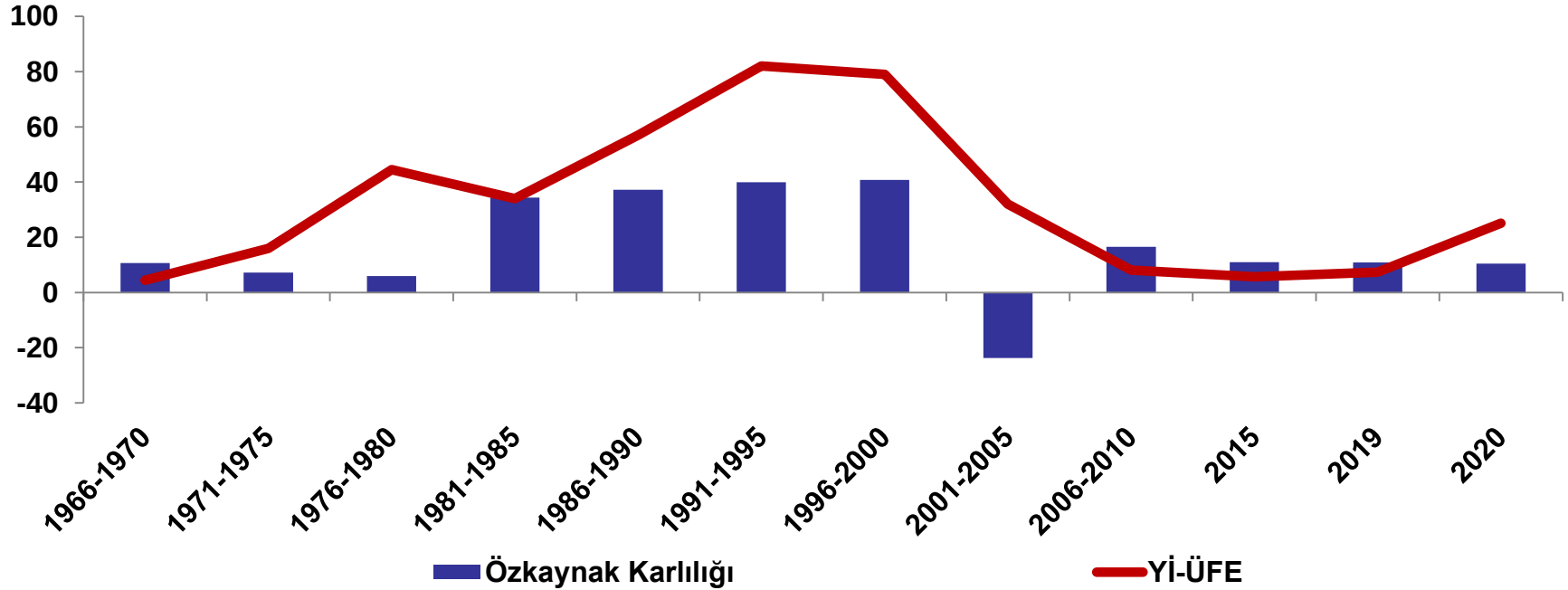

*: Özel karşılık öncesi

Kaynak: BDDK

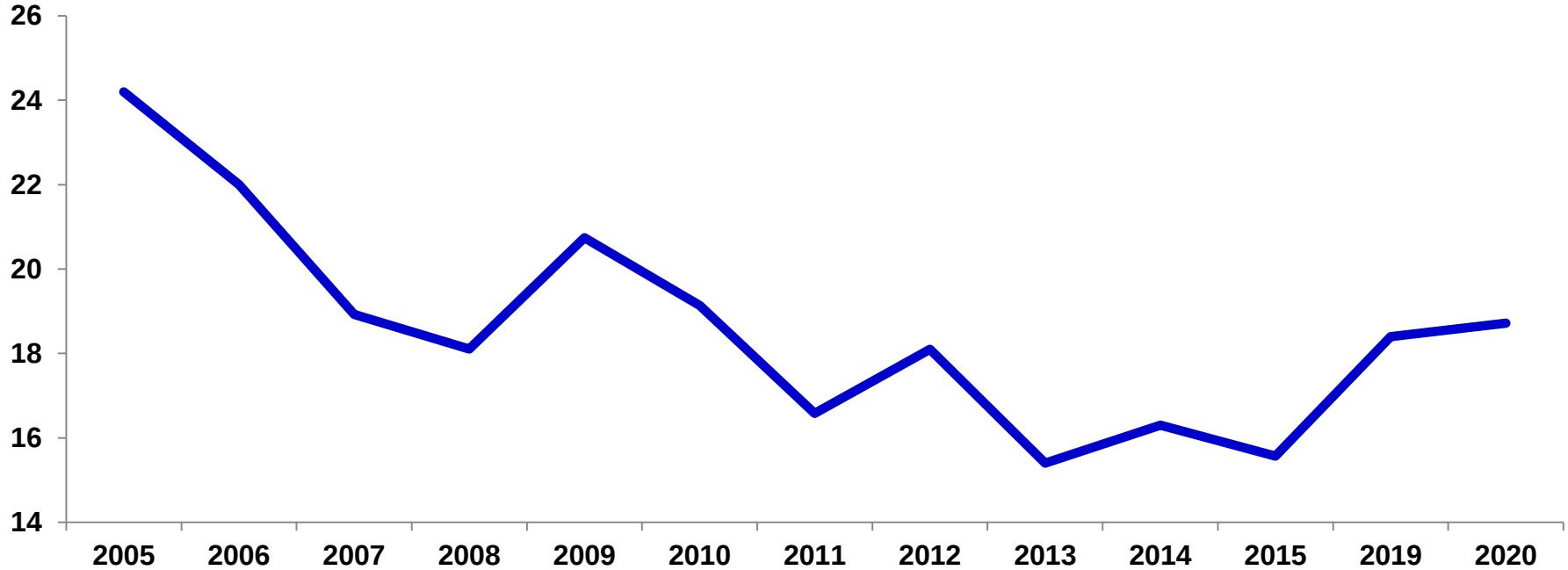

Özkaynak Karlılığı, ÜFE (yüzde)

Kaynak: BDDK, TÜİK

Sermaye Yeterlilik Rasyosu (Yüzde)

*Katılım bankaları dahil edilmiştir
Kaynak: BDDK

Kredi Dağılımı*(Milyar TL)

	2002	2005	2010	2015	2019	2020
Toplam	61,1	161	564	1.532	2.571	3.727
Bireysel	0,27	47	182	419	584	900
Kredi kartları	0,00	18	49	103	134	211
Konut	0,06	12	62	144	228	280
Otomobil	0,05	6,2	6,0	6,7	8	12
Diğer	0,16	10	65	166	214	397
Ticari	60,8	114	382	1.113	1.988	2.827
KOBİ kredileri	-	-	131	404	678	907

*Katılım bankaları dahil edilmiştir
Kaynak: BDDK

Kredi Dağılımı*(Yüzde)

	2002	2005	2010	2015	2019	2020
Toplam	100	100	100	100	100	100
Bireysel	0,4	29,2	32,3	27	23,0	24,2
Kredi kartları	0	11,4	8,7	7	5,9	5,7
Konut	0,1	7,7	10,9	9	7,2	7,5
Otomobil	0,1	3,9	1,1	0	0,3	0,3
Diğer	0,3	6,2	11,5	11	9,7	10,7
Ticari	99,6	70,8	67,7	73	77,0	75,8
KOBİ kredileri	-	-	23	26	24,2	24,3

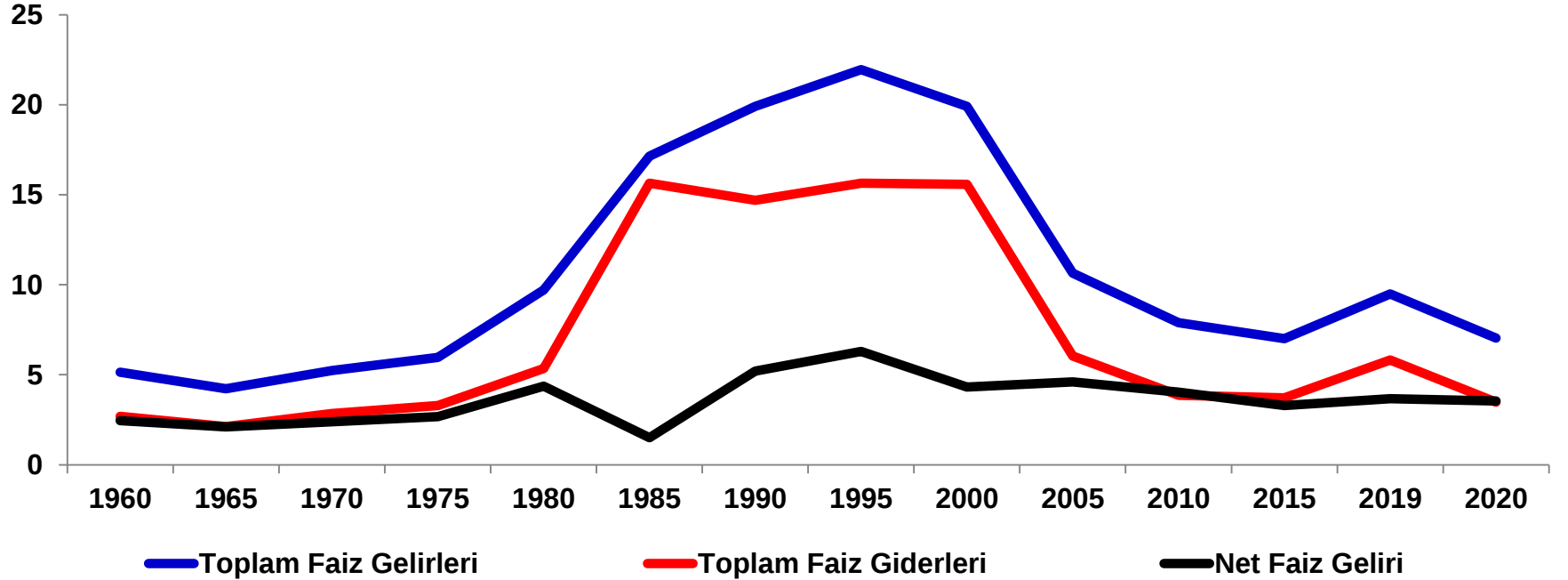
*Katılım bankaları dahil edilmiştir
Kaynak: BDDK

Gelir-Gider Göstergeleri

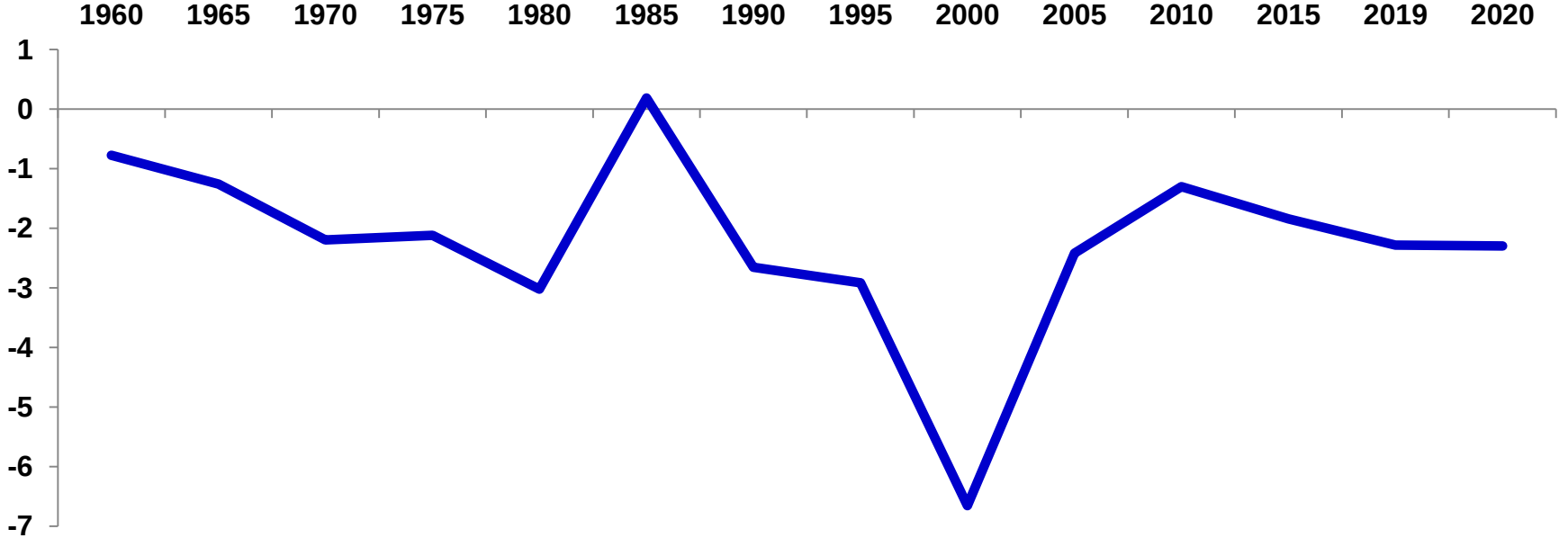
Faiz Geliri, Faiz Gideri ve Net Faiz Gelirinin Toplam Aktiflere Oranı (Yüzde)

Kaynak: BDDK

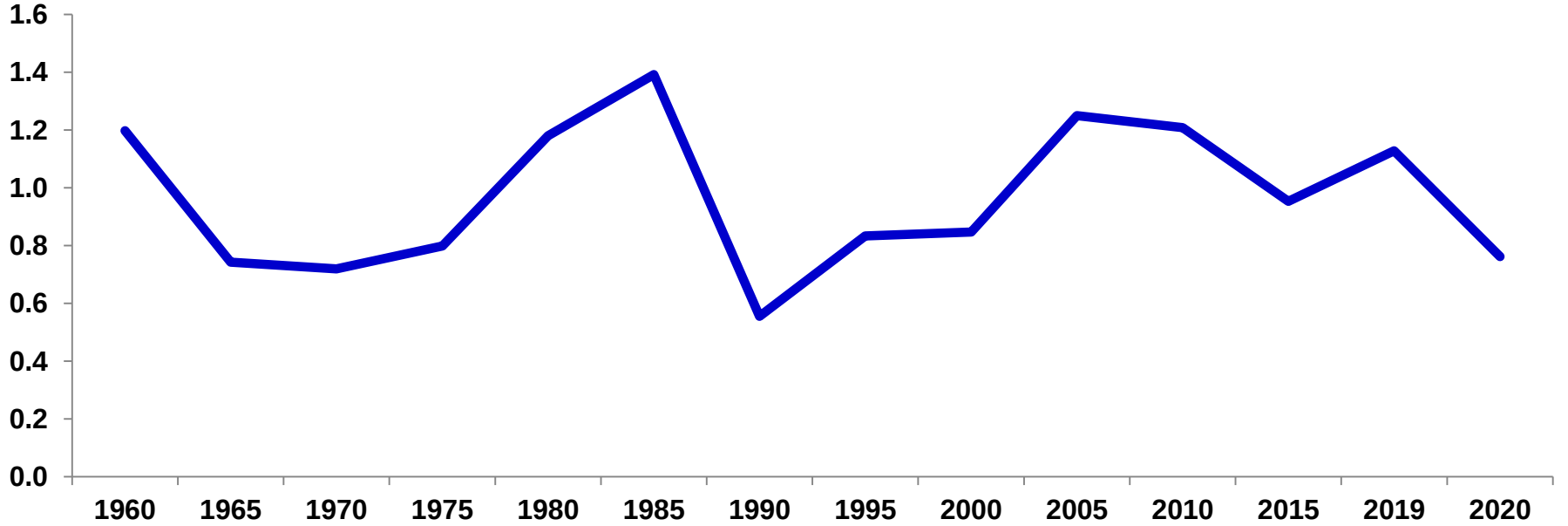
Net Faiz Dışı Gelir / Toplam Aktifler (Yüzde)

Kaynak: BDDK

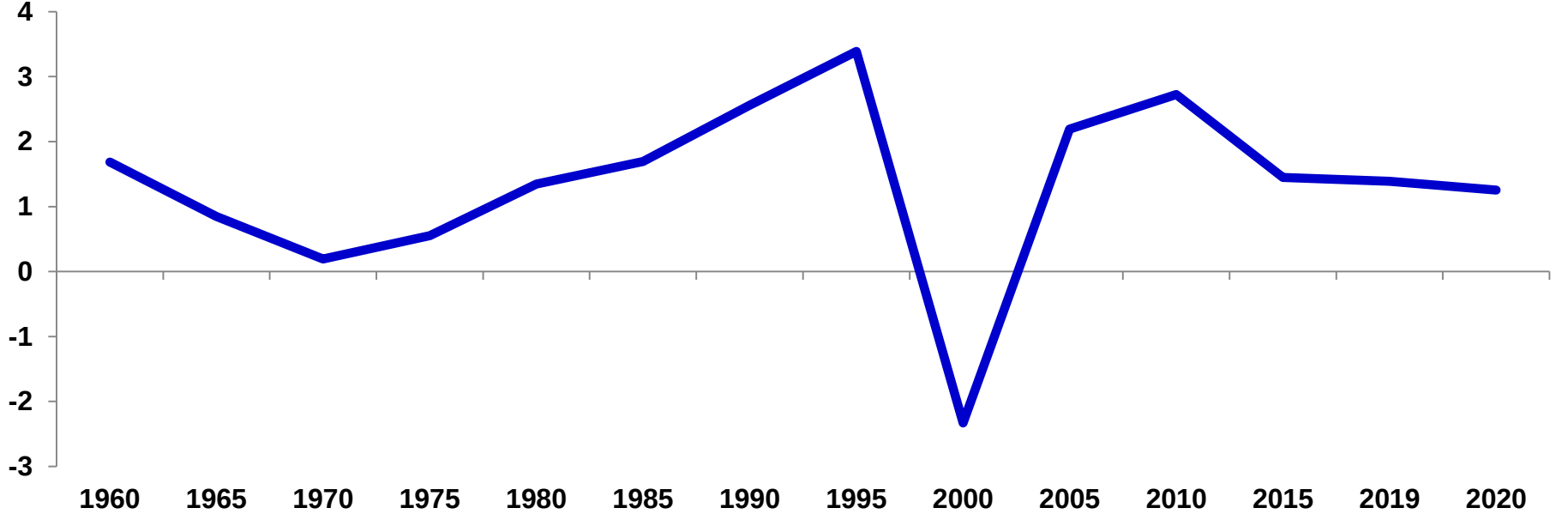
Net Ücret ve Komisyon Gelirleri / Toplam Aktifler (Yüzde)

Kaynak: BDDK

Net Faaliyet Kar (Zarar) / Toplam Aktifler (Yüzde)

Kaynak: BDDK

Uluslararası Karşılaştırma

Toplam Aktifler/Gsyh (Yüzde, 2019)

Kaynak: SNL, TÜİK

Krediler/Gsyh (Yüzde, 2019)

139

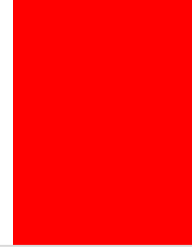
Gelişmiş Ülkeler

58

Gelişmekte Olan Ülkeler

68

Türkiye

Kaynak: SNL, TÜİK

Mevduat / Gsyh (Yüzde, 2019)

179

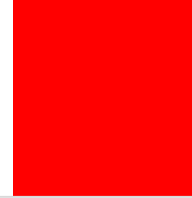
Gelişmiş Ülkeler

69

Gelişmekte Olan Ülkeler

68

Türkiye

Kaynak: SNL, TÜİK

Takipteki Alacaklar / Toplam Krediler (Yüzde, 2019)

Kaynak: SNL, TÜİK

Diğer Bilgiler

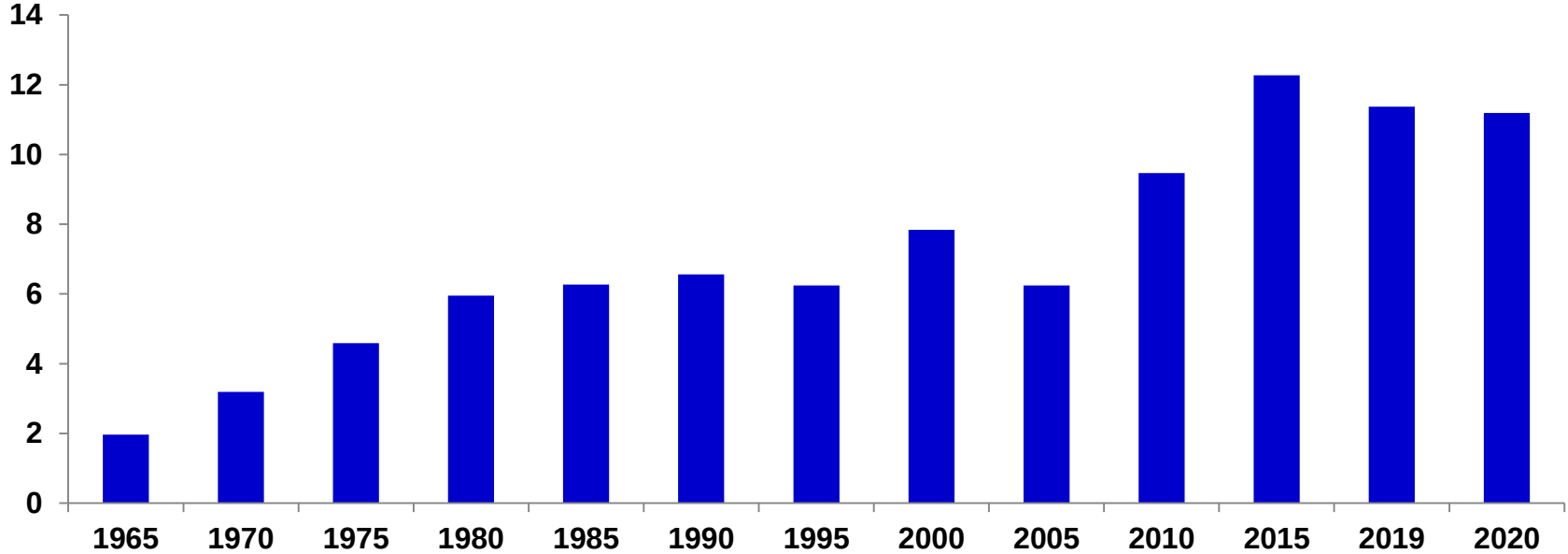
Banka Sayısı

	1960	1965	1970	1975	1980	1985	1990	1995	2000	2005	2010	2015	2019	2020
Mevduat Bankaları	51	46	44	40	40	47	56	55	61	34	32	34	34	34
Kamusal Sermayeli	14	12	12	12	12	12	8	5	4	3	3	3	3	3
Özel Sermayeli	20	23	22	23	24	20	25	32	28	17	11	9	8	8
Yabancı Sermayeli	5	5	5	5	4	15	23	18	18	13	17	21	21	21
Mahalli	12	6	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tas.Mev.Sig.Fonu. Devr.	-	-	-	-	-	-	-	-	11	1	1	1	2	2
Kalkınma ve Yatırım Bankaları	0	2	2	2	3	3	10	13	18	13	13	13	13	14
Katılım Bankaları	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	4	5	6	6
TOPLAM	51	48	46	42	43	50	66	68	79	51	49	52	53	54

Kaynak: BDDK

Şube Sayısı (Bin)

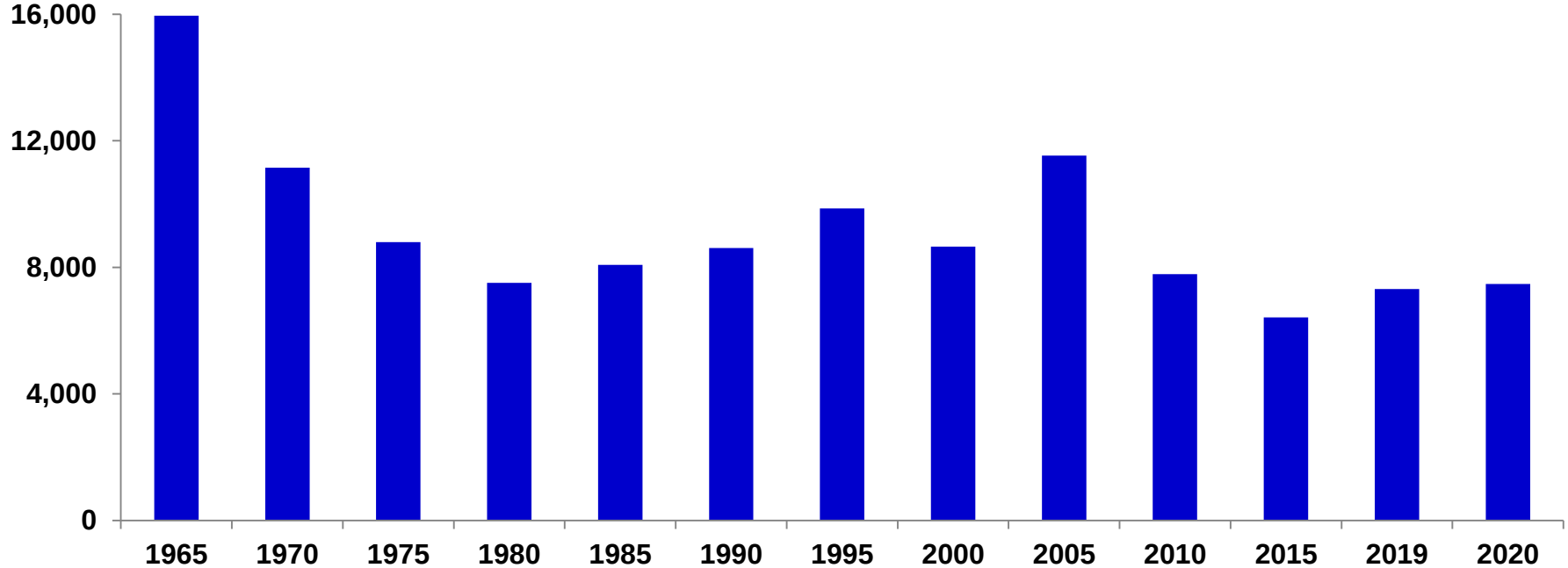

Katılım bankaları dahil edilmiştir.

Kaynak: BDDK

Şube Başına Ortalama Nüfus (Kişi)

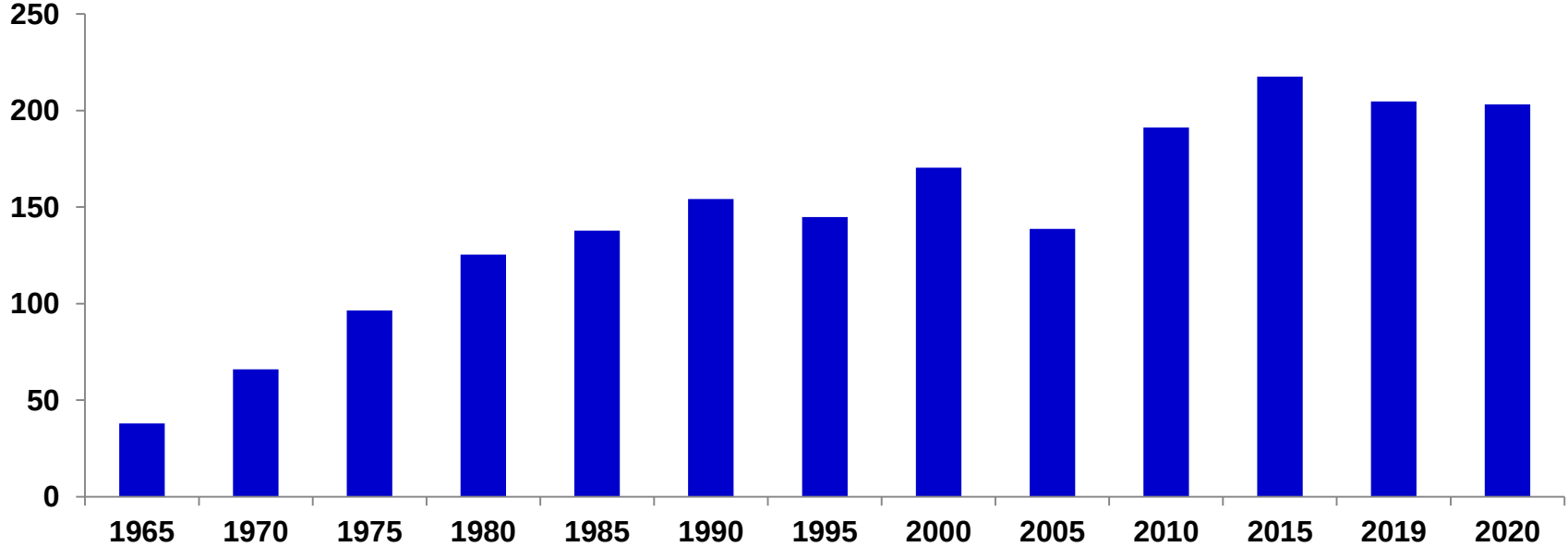

Katılım bankaları dahil edilmiştir.

Kaynak: BDDK

Çalışan Sayısı (Bin)

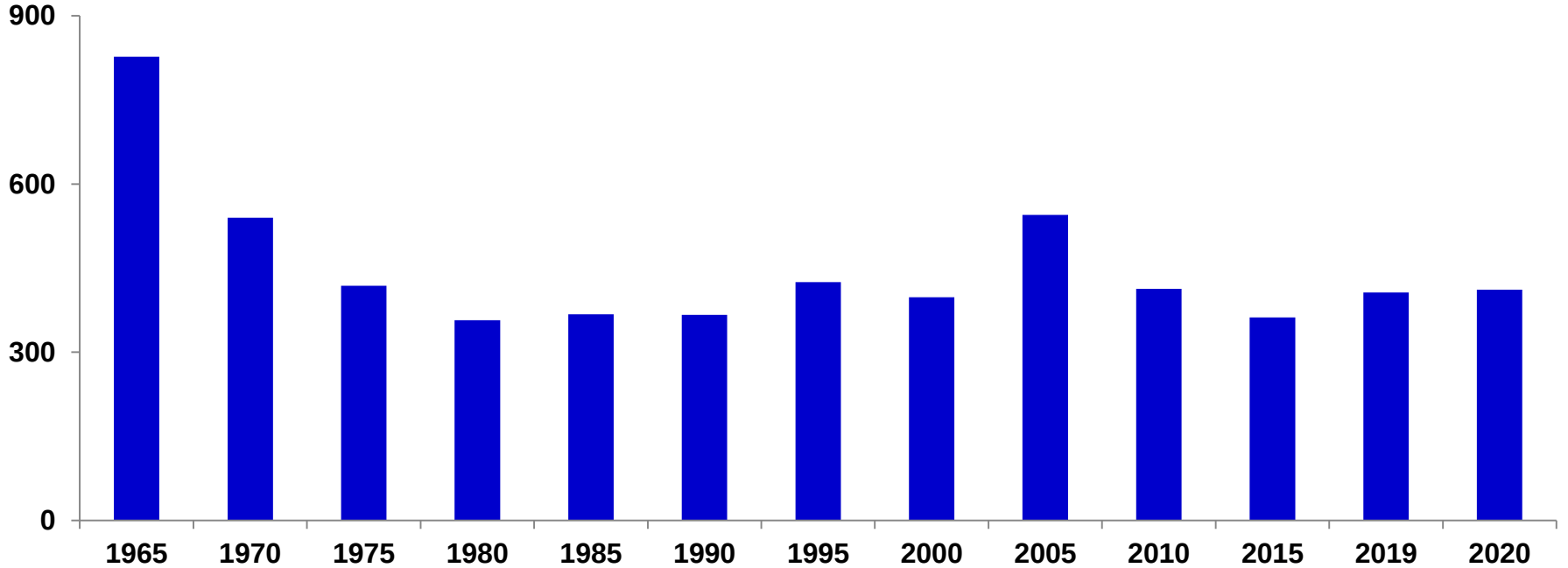

Katılım bankaları dahil edilmiştir.

Kaynak: BDDK

Çalışan Başına Ortalama Nüfus (Kişi)

Katılım bankaları dahil edilmiştir.

Kaynak: BDDK

Kadın / Erkek Çalışan Oranı (Yüzde)

	1965	1970	1975	1980	1985	1990	1995	2000	2005	2010	2015	2019	2020
Kadın	25	32	35	35	33	35	37	41	47	50	51	51	51
Erkek	75	68	65	65	67	65	63	59	53	50	49	49	49

Kaynak: TBB

Sermaye Yapısı (Ödenmiş sermaye bazında, yüzde)

		2007	2010	2015	2019	2020
Halka Arz Edilen		15,4	16,2	13,6	11,6	11,1
	Yerleşik	57,2	56,2	53,4	54,9	60,0
Halka Arz Edilmeyen						
	Yerleşik Olmayan	27,4	27,7	33	33,5	28,8

Kaynak: TBB

ATM, POS, Banka Kartı ve Kredi Kartı Sayısı

	2002	2005	2010	2015	2019	2020
ATM (Bin adet)	12	15	28	48	53	53
POS (Bin adet)	496	1.141	1.824	2.158	1.599	1.686
Banka Kartı (Bin adet)	35.057	48.243	69.917	112.384	166.211	188.083
İşlem Hacmi (Milyon TL)	-	-	217.064	494.642	976.158	1.109.468
İşlem Hacmi / Gsyh (yüzde)	-	-	18,7	21,2	22,8	22,0
Kredi Kartı (Bin adet)	15.705	29.978	46.956	58.215	69.826	75.697
İşlem Hacmi (Milyon TL)	-	-	217.648	546.086	929.687	1.054.740
İşlem Hacmi / Gsyh (yüzde)	-	-	18,8	23,4	21,7	20,9

Kaynak: BKM

İnternet Bankacılığı

	2005	2010	2015	2019	2020
Aktif Müşteri Sayısı (Milyon)	3,2	6,7	16,2	12,0	12,4
İşlem Hacmi (Milyar TL)	287	1.030	2.920	5.862	6.804
İşlem Hacmi/Gsyh (yüzde)	43	89	125	136	135

Kaynak: TBB

Yoğunlaşma (Aktif bazında)

	2005	2010	2015	2019	2020
İlk beş banka	63	63	58	56	60
İlk on banka	85	87	85	86	87

Kaynak: TBB

Açıklamalar

- ▶ Net Faiz Geliri: Faiz Gelirleri – Faiz Giderleri
- ▶ Serbest Özkaynak: Özkaynak - (Duran Aktifler+Takipteki Alacaklar(net))
- ▶ Mevduat Dışı Kaynaklar: Merkez Bankasına Borçlar + Para Piyasalarına Borçlar +Bankalara Borçlar + Repo İşlemlerinden Sağlanan Fonlar + Fonlar + İhraç Edilen Menkul Kıymetler
- ▶ Net Faiz Dışı Gelir (Gider) : Net Faaliyet Kar (Zararı) – Net Faiz Gelir (Gideri)
- ▶ Net Ücret Komisyon Geliri (Gideri) : Kredilerden Alınan Ücret ve Komisyonlar - Verilen Ücret ve Komisyonlar
- ▶ Diğer Aktifler: Nitelikleri itibarıyla ana bilanço kalemlerine kaydedilemeyen varlıklar

Teşekkür Ederiz

